

รวมบทความย่อผลงานวิจัย

ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2566

คำนำ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา เพื่อนำเสนอรวมบทคัดย่อผลงานวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จและเผยแพร่ผลงานเรียบร้อยแล้ว ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) นำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีคุณค่าทางวิชาการและมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๒) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ๓) มุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้บริหารและนักการศึกษาประหยัดเวลาในการอ่านและติดตามค้นคว้ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สามารถทำความเข้าใจกระบวนการวิจัย ข้อมูลและข้อค้นพบ รวมทั้งสามารถอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยได้โดยง่าย และประการสำคัญ ผลงานวิจัยเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับเงินอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ซึ่งได้จำแนกผลงานวิจัยออกเป็น ๔ แผนงาน ๑๖ โครงการ และโครงการที่ใช้แหล่งทุนอื่นจำนวน ๑ โครงการ ประกอบด้วย แผนงานที่ ๑ แผนงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน ๙ โครงการ แผนงานที่ ๒ แผนงานการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเพื่อการแข่งขันและมีงานทำ จำนวน ๓ โครงการ แผนงานที่ ๓ แผนงานการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุนช่วงวัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน จำนวน ๒ โครงการ แผนงานที่ ๔ แผนงานการยกระดับโครงสร้างเชิงนโยบายด้านการศึกษาและด้านบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน ๒ โครงการ และโครงการการประเมินโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ใช้เงินอุดหนุน แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๑ โครงการ

ผลงานวิจัยที่ได้นำมาจัดทำในครั้งนี้ จะมีการรวบรวมโครงการวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จและเผยแพร่ผลงานเรียบร้อยแล้ว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่ ตรวจสอบคุณภาพ ความถูกต้องของผลงานวิจัย เพื่อมาสร้างฐานข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเผยแพร่ต่อสาธารณชน รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้กำลังใจกับนักวิจัย ตลอดจนส่งเสริมผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย

ในการนี้ ต้องขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านที่ได้มีวิริยะอุตสาหะในการศึกษา ค้นคว้า สร้างสรรค์งานวิชาการ และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และเกิดการจัดการองค์ความรู้หรือ Knowledge Management ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นระบบ และหวังว่าการจัดทำรวบรวมบทคัดย่อผลงานวิจัยเล่มนี้ จะได้นำผลงานไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่และเกิดคุณค่าต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

บทสรุปผู้บริหาร

เอกสารฉบับนี้ ถือเป็นเอกสารเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยมุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เป็นการช่วยให้ผู้บริหารและนักการศึกษาประหยัดเวลาในการอ่านและติดตาม ค้นคว้ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สามารถทำความเข้าใจกระบวนการวิจัย ข้อมูล และข้อค้นพบ รวมทั้งสามารถอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยได้โดยง่าย และเหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ การใช้เป็นเอกสารในการประชุมทางวิชาการงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้รับเงินอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ซึ่งได้จำแนกผลงานวิจัยออกเป็น ๔ แผนงาน ๑๖ โครงการ และโครงการที่ใช้แหล่งทุนอื่น จำนวน ๑ โครงการ ประกอบด้วย แผนงานที่ ๑ แผนงานการวิจัยและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน ๘ โครงการ แผนงานที่ ๒ แผนงานการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเพื่อการแข่งขันและมีงานทำ จำนวน ๓ โครงการ แผนงานที่ ๓ แผนงานการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุนช่วงวัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน จำนวน ๒ โครงการ แผนงานที่ ๔ แผนงานการยกระดับโครงสร้างเชิงนโยบายด้านการศึกษาและด้านบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน ๒ โครงการ และงบเงินอุดหนุน แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โครงการการประเมินโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๑ โครงการ

วัตถุประสงค์เพื่อ ๑) นำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีคุณค่าทางวิชาการและมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๒) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ๓) มุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักวิจัยของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับการจัดสรรและดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว และผลงานวิจัยเผยแพร่ต่อสาธารณชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนการวิจัย และที่ใช้งบประมาณดำเนินงานหรือแหล่งทุนอื่น ๆ ทั้งที่ทำวิจัยเองและว่าจ้างบุคคลภายนอกทำวิจัย

เงื่อนไขความสำเร็จของการรวมบทคัดย่อผลงานวิจัย

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของนักวิจัยที่ต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผลงานวิจัยให้ได้มาตรฐานอย่างแท้จริง

๒. สร้างสรรค์งานวิชาการ และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และเกิดการจัดการองค์ความรู้หรือ Knowledge Management ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นระบบ

๓. การนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีคุณค่าทางวิชาการและมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๔. สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕. ต้องมีระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานและสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน

๖. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานด้านการวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

๗. มีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

บทคัดย่อ (Abstract) คือ ข้อมูลสรุปเนื้อหาของงานวิจัย การเขียนบทคัดย่อควรใช้ข้อความสั้น กระชับ และกระชับ (Concision) มีความถูกต้อง (Precision) และมีความชัดเจน (Clarity) ทำให้ผู้อ่านทราบถึงเนื้อหาของผลงานวิจัยอย่างรวดเร็ว และอ่านได้เข้าใจโดยไม่ต้องไปอ่านจากที่อื่นอีก เมื่อผู้อ่านบทคัดย่อจบแล้ว ต้องมองภาพรวมของผลงานวิจัยได้ บทคัดย่อเป็นตัวแทนของงานวิจัย เพราะมักจะถูกรวบรวมไว้ในแหล่งค้นคว้าต่าง ๆ ซึ่งผู้อ่านมักจะตัดสินใจจากบทคัดย่อว่า ควรจะอ่านผลงานวิจัยทั้งหมดต่อไปหรือไม่ และถือเป็นการเผยแพร่ผลงาน โดยมุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้บริหารและนักการศึกษาประหยัดเวลาในการอ่านและติดตามค้นคว้ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สามารถทำความเข้าใจกระบวนการวิจัย ข้อมูลและข้อค้นพบ รวมทั้งสามารถอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยได้โดยง่าย และประการสำคัญงานวิจัยเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากนักวิจัยหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการทุกท่านที่ช่วยให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยทุกประการ และขอขอบคุณผู้ที่ให้ข้อมูลทุกท่าน อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำบทคัดย่อผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณท่านผู้บริหารระดับสูง ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่ให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้กลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาได้ดำเนินการรวมบทคัดย่อผลงานวิจัยในครั้งนี้ และหากรายงานฉบับนี้มีความบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด คณะทำงานต้องขออภัยมา ณ โอกาสนี้

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
- หลักการและความเป็นมา	๑
- วัตถุประสงค์	๑
- ขอบเขตการดำเนินงาน	๑
- ขอบเขตของโครงการ	๒
- กรอบแนวความคิด	๓
- นิยามศัพท์	๓
- การวิเคราะห์ความเสี่ยง	๓
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๓
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Impact)	๓
บทที่ ๒ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	๔
- บทนำ	๔
- บทคัดย่อ	๔
- การเขียนบทคัดย่อ	๕
- หลักสำคัญในการเขียนบทคัดย่อ	๕
- บทคัดย่อที่ดี	๕
- องค์ประกอบของบทคัดย่อ	๖
- การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
- สรุป	๗
- เทคนิคการเขียนบทคัดย่อ	๗
- หลักเกณฑ์ของการเขียนบทคัดย่อที่ดี	๘
- ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยในการเขียนบทคัดย่อ	๘
- ลักษณะทั่วไปของบทคัดย่อ	๙
- ประเภทของบทคัดย่อ	๙

บทที่ ๓ รวมบทคัดย่อผลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๔ แผนงาน ๑๖ โครงการ และโครงการที่ใช้แหล่งทุนอื่น จำนวน ๑ โครงการ ประกอบด้วย	๑๐
แผนงานที่ ๑ แผนงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน ๙ โครงการ ดังนี้	๑๑
๑) รูปแบบการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัลบูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Teacher Development Model in Teaching English for Communication Through CEFR Using, Digital Media and Professional Learning Community	๑๑
๒) การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา Development of Integrated Chinese Language Teaching Activities of Private Elementary School	๑๕
๓) รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ A Model of Alternative Education to Develop Life Skills for Disadvantage Children in Welfare Education Private School	๑๘
๔) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน The Development of Instructional Model to Enhance the Innovative Thinking Skills of Private School Students	๒๒
๕) การวิจัยและพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรสมรรถนะวิถีพัฒนาผู้เรียนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ โรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น Research and development of teacher competencies in learning Management through competency-based curriculum, the way of Developing Thai learners in the ๒๑ st century at schools in Khon Kaen Province.	๒๖
๖) การพัฒนาห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑ Virtual Classroom Development on Computer Network of National Institute for Development of Teachers, Faculty Staff and Educational Personnel for Necessary Skills Development of Teachers in the ๒๑ st Century	๒๙

๓) แนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม	๓๓
Approach to the Development of Learning Instructional to Empowering Learning skills in the ๒๑” Century of Secondary Students in Nakhon Phanom Special Economic Development Zone	
๔) การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนแห่งการคิด (Thinking School) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียนในจังหวัดยโสธร	๓๖
The research and development of a learning activities model by Thinking school for promoting the student’s innovative thinking.	
๕) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาการ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด	๓๙
Development of Infernal Supervision Model Using Professional Learning Community for Private Schools under Roi Et Provincial Education Office	
แผนงานที่ ๒ แผนงานการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเพื่อการแข่งขันและ	๔๓
มีงานทำ จำนวน ๓ โครงการ ดังนี้	
๑) การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย	๔๓
Research and Development of Area-Based Educational Management Model to Enhance Entrepreneurship Basic Competencies of Basic Education Students in Loei Province.	
๒) การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๔๘
Developing a tripartite supportive student care system to reduce Dropouts of vocational students under the Office or Vocational Education Commission	
๓) การพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบ ROJET’S Model	๕๓
Development of prototype school for operation for prevention and solution of the adolescent pregnancy problem for vocational school in roi-et province by ROJET’S Model.	

<p>แผนงานที่ ๓ แผนงานการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน จำนวน ๒ โครงการ ดังนี้</p> <p>๑) คุณภาพการจัดการเทคโนโลยีระบบดิจิทัล เพื่อพัฒนาการศึกษาปฐมวัย บริเวณชายแดนไทย เกาะแก่ง และจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ Quality Project Digital Technology Management for develop early childhood education in border provinces, Koh Kaeng and southern border provinces Thailand.</p> <p>๒) การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐ The development Integrated educational management model for sustainable social development in the area of the Office of Education Region ๑๐.</p>	<p>๕๖</p> <p>๕๖</p> <p>๖๐</p>
<p>แผนงานที่ ๔ แผนงานการยกระดับโครงสร้างเชิงนโยบายด้านการศึกษาด้านบุคลากร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน ๒ โครงการ ดังนี้</p> <p>๑) การพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้ Human Capital Development of Office of the Permanent Secretary for Education according to Model of Knowledge Management</p> <p>๒) นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันในระดับนานาชาติ (Policies and strategies in teachers' human resource management Enhancing the country's competitiveness at an international level)</p>	<p>๖๔</p> <p>๖๔</p> <p>๖๗</p>
<p>แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โครงการประเมินโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๑ โครงการ (งบเงินอุดหนุน) ดังนี้</p> <p>๑) การประเมินโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้</p>	<p>๗๔</p> <p>๗๔</p>
<p>บทที่ ๔ วิธีดำเนินการ</p> <p>- ขั้นตอนการดำเนินงาน</p> <p>- วิธีดำเนินการ</p>	<p>๗๙</p> <p>๗๙</p> <p>๘๐</p>
<p>บทที่ ๕ สรุปผลการดำเนินการ/เงื่อนไขความสำเร็จ</p> <p>- สรุปผลการดำเนินการ</p> <p>- การนำไปใช้ประโยชน์</p> <p>- เงื่อนไขความสำเร็จ</p>	<p>๘๑</p> <p>๘๑</p> <p>๘๑</p> <p>๘๒</p>
<p>บรรณานุกรม</p> <p>ที่ปรึกษา/คณะทำงาน</p>	<p>๘๓</p> <p>๘๔</p>

บทที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและความเป็นมา

บทคัดย่อ (Abstract) เป็นงานชิ้นตอนสุดท้ายของการทำงานวิจัยที่เป็นเอกสารหรือสรุปย่อ เรื่องราวที่ทำวิทยานิพนธ์หรือผู้วิจัยได้เรียบเรียงขึ้น ซึ่งเป็นการนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย โดยผ่านการเรียบเรียงอย่างมีระบบ ระเบียบ แบบแผน เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบว่าผู้วิจัยทำการวิจัยในประเด็นปัญหาการวิจัยอะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีระเบียบวิธีการทำวิจัยอย่างไร รวมทั้งได้ผลการศึกษาค้นคว้า ข้อค้นพบความจริง ความรู้ใหม่ เรื่องใดบ้าง เป็นไปตามสมมุติฐานหรือไม่ มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างไร ในการจัดทำการศึกษาวิจัย จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ทราบ เข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนั้น ๆ อย่างคร่าว ๆ เพื่อจะได้ตัดสินใจใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยและการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยกับการศึกษาค้นคว้าหรือการปฏิบัติงานต่อไป

บทคัดย่องานวิจัย จึงเป็นชิ้นตอนที่มีความสำคัญมากขึ้นตอนหนึ่ง เพราะจะเป็นการนำผลการวิจัยที่ได้ไปถ่ายทอดหรือเผยแพร่ผลงานของการศึกษาวิจัย ทำให้บุคคลอื่นได้ทราบ เข้าใจ และนำผลการวิจัยที่ได้ไปศึกษา และประยุกต์ใช้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ ตลอดจนสังคมโดยรวมที่จากการสืบค้นข้อมูล พบว่า ประเด็นด้านการศึกษาของไทยจะมีขอบเขตที่กว้างขวางมาก ซึ่งในขณะนี้ก็ได้มีผู้ทำงานวิจัยและการศึกษาวิจัย ด้านการศึกษายู่มากมายหลายเรื่อง โดยกระจัดกระจายอยู่ตามสถาบันการศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ทำให้ยากต่อการตรวจสอบ สืบค้น ตลอดจนศึกษา ค้นคว้า การจัดทำรวมบทคัดย่องานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในครั้งนี้ ถือเป็นการเผยแพร่ผลงาน โดยมุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เป็นการช่วยให้ผู้บริหารและนักการศึกษาประหยัดเวลาในการอ่านและติดตามค้นคว้ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สามารถทำความเข้าใจกระบวนการวิจัย ข้อมูลและข้อค้นพบ รวมทั้งสามารถอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยได้โดยง่าย และเหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ การใช้เป็นเอกสารในการประชุมทางวิชาการงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีคุณค่าทางวิชาการและมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๒.๒ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ เพื่อมุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๓. ขอบเขตการดำเนินงาน

๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑) ศึกษา ค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรวมบทคัดย่อผลงานวิจัย

๒) เตรียมการวางแผนดำเนินงาน ระดมความคิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่มฯ

๓) รวบรวม วิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูลผลงานวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๔) รวบรวม วิเคราะห์ผลงานวิจัยของหน่วยงาน และเผยแพร่ผลงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ทั้งที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนการวิจัยของ สกสว. และแหล่งทุนอื่น ๆ ที่ดำเนินการวิจัยเองและว่าจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการวิจัย

๕) รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่ ตรวจสอบคุณภาพ และความถูกต้องของผลงานวิจัย

๖) เสนอ (ร่าง) รวมบทคัดย่อผลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ นำเสนอผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. เพื่อพิจารณา

๗) จัดทำหนังสือเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) รายงานบทคัดย่อฯ

๘) จัดทำหนังสือแจ้งหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อทราบ และนำไปใช้ประโยชน์

๙) ดำเนินการเผยแพร่รวมบทคัดย่อผลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ แก่หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และผู้สนใจทั่วไปเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๓.๒ ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

๑) ประชากร เป็นนักวิจัยของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประเภท Function-based Research Fund และแหล่งทุนอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒) กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักวิจัยและบุคลากรของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

๔. ขอบเขตของโครงการ

เป้าหมายโครงการ (Output)

เป้าหมายเชิงปริมาณ : มีรายงานบทคัดย่อผลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑ เล่ม

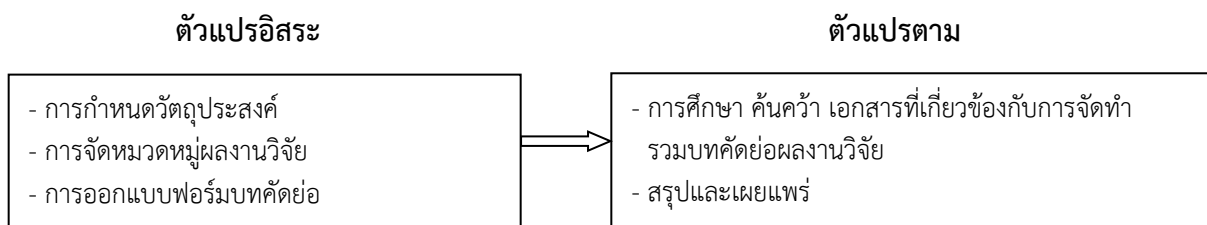
เป้าหมายเชิงคุณภาพ : การเผยแพร่ผลงานวิจัยมุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (Outputs) และตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcomes)

๑. ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (Outputs) : ระดับความสำเร็จของการมีบทคัดย่องานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ค่าเป้าหมาย ๕)

๒. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcomes) : ร้อยละของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับการเผยแพร่บทคัดย่องานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย (ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป)

๕. กรอบแนวความคิด

๖. นิยามศัพท์

บทคัดย่อ คือ ข้อมูลสรุปเนื้อหาของงานวิจัย การเขียนบทคัดย่อควรใช้ข้อความสั้น กระชับและกระชับ (Concision) มีความถูกต้อง (Precision) และมีความชัดเจน (Clarity) ทำให้ผู้อ่านทราบถึงเนื้อหาของงานวิจัยอย่างรวดเร็ว และอ่านได้เข้าใจได้ง่าย

ความถูกต้อง (Precision) คือ สามารถถ่ายทอดประเด็นสำคัญของเอกสารได้อย่างถูกต้องตามความหมายเดิมของเอกสารต้นฉบับ ไม่ควรมีการตีความหรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ อันทำให้ผู้อ่านเข้าใจสาระของเอกสารต้นฉบับผิดไป

ความสั้น กระชับ และกระชับ (Concision) คือ เลือกเฉพาะสาระที่เป็นประเด็นใจความสำคัญของเอกสาร โดยใช้สำนวนที่กระชับ มีความกระชับ หลีกเลี่ยงการใช้คำหรือประโยคที่มีความยาว หรือมีความซ้ำซ้อนความยาวของบทคัดย่อไม่มีกำหนดไว้ตายตัว ขึ้นอยู่กับชนิดของเอกสารและเนื้อหาสาระของเอกสารนั้น ๆ ว่า มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปบทคัดย่อจะมีเพียง ๑ ย่อหน้า แต่สำหรับเอกสารงานวิจัยมีได้มากกว่า

ความชัดเจน (Clarity) การเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อเสนอในบทคัดย่อจะต้องสื่อความหมายให้เข้าใจชัดเจน โดยใช้รูปประโยคที่สมบูรณ์ไม่เขียนเป็นประโยคหรือเป็นคำ ๆ ไม่ต่อเนื่อง

๗. การวิเคราะห์ความเสี่ยง

๗.๑ ความเสี่ยง : ความเสี่ยงที่เกิดจากการดำเนินงาน การปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและบุคลากรในการปฏิบัติงาน

๗.๒ การบริหารความเสี่ยง : ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนเมษายน-กันยายน ๒๕๖๕

๘. หน่วยงานรับผิดชอบ

๘.๑ หน่วยงาน (หลัก) : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา

๘.๒ หน่วยงาน (ร่วม) : หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการดำเนินงานโครงการวิจัย ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณและดำเนินการแล้วเสร็จ

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Impact)

ทำให้นักวิจัยมีวิริยะอุตสาหะในการศึกษา ค้นคว้า สร้างสรรค์งานวิชาการ และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และเกิดการจัดการองค์ความรู้หรือ Knowledge Management ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นระบบ

บทที่ ๒

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำเอกสารในครั้งนี้ ผู้จัดทำได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานที่เกี่ยวข้องกับบทคัดย่อผลงานวิจัย จากการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร และตำราของนักวิชาการ ดังนี้

๑. บทนำ
๒. บทคัดย่อ
๓. การเขียนบทคัดย่อ
๔. หลักสำคัญในการเขียนบทคัดย่อ
๕. บทคัดย่อที่ดี
๖. องค์ประกอบของบทคัดย่อ
  - ๖.๑ ชื่อเรื่องและผู้เขียน
  - ๖.๒ เนื้อหาบทคัดย่อ
๗. การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ
๘. สรุป
๙. เทคนิคในการเขียนบทคัดย่อ
๑๐. หลักเกณฑ์ของการเขียนบทคัดย่อที่ดี
๑๑. ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยในการเขียนบทคัดย่อ
๑๒. ลักษณะทั่วไปของบทคัดย่อ
๑๓. ประเภทของบทคัดย่อ

๑. บทนำ

การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษที่ดีได้กลายเป็นสิ่งสำคัญมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการใช้ฐานข้อมูลเผยแพร่บทความวิจัยให้เป็นที่แพร่หลายไปทั่วโลก การค้นหาค้นหาบทความมักจะมีบทคัดย่อเท่านั้นที่ทำหน้าที่เสมือนสรุปใจความสำคัญสั้น ๆ ของบทความเสมอ บทคัดย่อจะชักชวนให้ผู้อ่านที่มีศักยภาพเข้ามาอ่านความเต็มในบริบททางธุรกิจบทคัดย่อเป็น “บทสรุปผู้บริหาร” มักจะเป็นเพียงชิ้นเดียวของรายงานที่อ่านโดยบุคคลสำคัญ ดังนั้น บทความนี้เขียนขึ้นเพราะตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนบทคัดย่อที่ดี โดยการเริ่มจากการให้คำจำกัดความและตัวอย่างการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ อธิบายวิธีการเขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งใช้ได้ทั้งบทความในการประชุมวิชาการและบทความในวารสาร

ที่มา : บทความปริทัศน์ เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษอย่างไรให้ถูกวิธี โดย รศ.ดร.จิราภา วิทยากริช รongศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๔)

๒. บทคัดย่อ

บทคัดย่อ (Abstract) หรือสาระสังเขปของบทความ เป็นส่วนที่แสดงเปลี่ยนเนื้อหาสำคัญของเอกสาร โดยย่อ โดยทั่วไปมักจะเรียงอยู่ต่อจากชื่อเรื่อง บทคัดย่อมักจะย่อทุก ๆ ส่วนของบทความ โดยเรียงลำดับเช่นเดียวกันในเนื้อหา บทคัดย่อจึงเป็นรายงานฉบับย่อที่เป็นอิสระและสมบูรณ์ในตัวเอง (๑) เมื่อผู้อ่าน ๆ

บทคัดย่อจบแล้ว ต้องมองภาพรวมของบทความออกอย่างชัดเจน บทคัดย่อที่ดีไม่ควรยาวจนเกินไป ไม่ควรมีตารางรูปภาพหรือการอ้างอิงใด ๆ ไม่มีส่วนของข้อมูลหรือแนวคิดอื่นที่อยู่นอกเหนือจากในเนื้อหาของบทความ

ที่มา : บทความปริทัศน์ เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษอย่างไรให้ถูกวิธี โดย รศ.ดร.จิราภา วิทยากรักษ์ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๙)

๓. การเขียนบทคัดย่อ

บทคัดย่อจะเขียนเมื่อต้องการส่งบทความไปยังวารสารออนไลน์ การยื่นขอทุนวิจัย การเขียนวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตหรือดุษฎีบัณฑิต การเขียนข้อเสนอสำหรับบทความในที่ประชุม การเขียนบทนำในหนังสือ หรือแม้แต่การเขียนโครงการต่าง ๆ

ที่มา : บทความปริทัศน์ เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษอย่างไรให้ถูกวิธี โดย รศ.ดร.จิราภา วิทยากรักษ์ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๙)

๔. หลักสำคัญในการเขียนบทคัดย่อ

การเขียนบทคัดย่อมีหลักสำคัญ ๓ ประการ คือ

ความถูกต้อง (Precision) คือ สามารถถ่ายทอดประเด็นสำคัญของเอกสารได้อย่างถูกต้องตามความหมายเดิมของเอกสารต้นฉบับ ไม่ควรมีการตีความหรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ อันทำให้ผู้อ่านเข้าใจสาระของเอกสารต้นฉบับผิดไป

ความสั้น กระชับ และกระชับ (Concision) คือ เลือกเฉพาะสาระที่เป็นประเด็นใจความสำคัญของเอกสาร โดยใช้สำนวนที่กระชับ มีความกระชับ หลีกเลี่ยงการใช้คำหรือประโยคที่มีความยาว หรือมีความซ้ำซ้อนความยาวของบทคัดย่อไม่มีกำหนดไว้ตายตัว ขึ้นอยู่กับชนิดของเอกสารและเนื้อหาสาระของเอกสารนั้นว่า มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปบทคัดย่อจะมีเพียง ๑ ย่อหน้า แต่สำหรับเอกสารงานวิจัยมีได้มากกว่า

ความชัดเจน (Clarity) การเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อเสนอในบทคัดย่อจะต้องสื่อความหมายให้เข้าใจชัดเจนโดยใช้รูปประโยคที่สมบูรณ์ไม่เขียนเป็นประโยคหรือเป็นคำ ๆ ไม่ต่อเนื่อง

ที่มา : ๑. บทความปริทัศน์ เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษอย่างไรให้ถูกวิธี โดย รศ.ดร.จิราภา วิทยากรักษ์ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๙) และ ๒. จำริญ จิตรหลัก, ดร. การเขียนบทคัดย่อ <http://www.sahavicha.com/?name=knowledge&file=readknowledge&id=๑๖๖๘>.

๕. บทคัดย่อที่ดี

บทคัดย่อที่ดีจะช่วยให้คนอื่นสามารถเรียนรู้ เข้าใจ และขยายขอบเขตความรู้ของผู้เขียนบทความนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน โดยมีวิธีเขียนได้ดังนี้

๕.๑ ใช้โครงสร้างแบบบทนำ เนื้อความ สรุปที่เป็นการนำเสนอบทความโดยเรียงตามลำดับเหตุการณ์ในบทความอย่างเคร่งครัด

๕.๒ ตรวจสอบให้แน่ใจว่าบทคัดย่อมีความเป็นเอกภาพ สอดคล้องกัน รวบรวม และสามารถสื่อความได้เมื่ออยู่เดี่ยว ๆ โดยมีการเชื่อมต่อทางตรรกะระหว่างข้อมูลที่ให้มา

๕.๓ จัดรูปแบบข้อมูลลงในบทคัดย่อ เช่น ชื่อเรื่อง วรรคตอน บรรทัด ย่อหน้า สัญลักษณ์หัวข้อย่อย ตัวหนา เป็นต้น

ที่มา : บทความปริทัศน์ เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษอย่างไรให้ถูกวิธี โดย รศ.ดร.จิราภา วิทยากรักษ์ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๙)

๖. องค์ประกอบของบทคัดย่อที่สำคัญมี ๓ ส่วน คือ

๖.๑ ชื่อเรื่องและผู้เขียน เป็นส่วนที่ระบุรายละเอียดของงานวิจัย ประกอบด้วย ๒ ส่วน ดังนี้

๖.๑.๑ ชื่อหัวข้องานวิจัย เป็นชื่อเรื่องที่สมบูรณ์อย่างเป็นทางการ

๖.๑.๒ ผู้วิจัย ระบุชื่อเป็นภาษาอังกฤษด้วยชื่อต้น (first Name) และนามสกุล (Family Name) ในกรณีที่มีผู้เขียนหลายคน เช่น นักวิจัยทำวิจัยร่วมกันให้ใส่ผู้วิจัยหลักก่อนแล้วตามด้วยผู้วิจัยรอง กรณีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้ใส่ชื่อนักศึกษาก่อน ตามด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและตามด้วยที่ปรึกษาร่วม

๖.๒ เนื้อหาบทคัดย่อ ส่วนนี้เป็นเนื้อหาของบทคัดย่อ ซึ่งเป็นหัวใจของบทคัดย่อ ประกอบด้วย ๕ ส่วน ได้แก่ ๑) ความสำคัญของปัญหา ๒) วัตถุประสงค์การวิจัย ๓) วิธีดำเนินการวิจัย ๔) ผลการวิจัย และ ๕) ข้อเสนอแนะ

๖.๒.๑ ความสำคัญของปัญหา มุ่งตอบคำถาม “ทำไมจึงวิจัย” โดยนำสาระสำคัญจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาสรุปให้ได้อย่างกระชับและโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความสำคัญของเรื่องที่ทำการศึกษา ความสำคัญของปัญหานี้จัดไว้ในส่วนแรกของบทคัดย่อ หรือบางครั้งอาจไม่ใส่เลยก็ได้ โดยเริ่มพูดถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยตั้งแต่ประโยคแรก

๖.๒.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective) มุ่งตอบคำถาม “ต้องการทราบอะไร” โดยหยาบกวัดวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ หากมีมากกว่า ๑ ข้อ ให้จำแนกเป็นข้อ ๆ โดยพิมพ์ต่อเนื่องกันไป โดยไม่ต้องขึ้นบรรทัดใหม่ (แบบ run-in-text)

๖.๒.๓ วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology) มุ่งเสนอข้อมูลที่เกี่ยวกับรูปแบบการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการสถิติ ได้แก่ เครื่องมือสร้างต้นแบบ ชิ้นงาน เครื่องมือวัดคุณลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวัดบริบท เครื่องมือวัดผลกระทบและเครื่องมือทางสถิติ ตัวอย่างเช่น โปรแกรม Author ware ที่ใช้ในการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ข้อสอบวัดความสามารถของนักเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เครื่องมือทางสถิติ ได้แก่ t-test, mean, standard deviation. One-way ANOVA (F-Test), five-point Likert scale questionnaire เป็นต้น

๖.๒.๔ ผลการวิจัย (Results) ข้อค้นพบที่เป็นคำตอบของประเด็นปัญหาหรือสมมติฐาน นำเสนอผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเขียนต้องกระชับเฉพาะผลการวิจัยหลัก ตลอดจนข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างย่อ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างย่อ อย่างไรก็ตามหากไม่มีข้อเสนอแนะที่เด่นหรือสำคัญอย่างยิ่งจะมีหรือไม่ก็ได้

๖.๒.๕ คำสำคัญ ตรงกับภาษาอังกฤษ “keywords” หมายถึง คำที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นใช้แทนเนื้อหาใจความสำคัญของเอกสาร โดยมีวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวกต่อการค้นคืน ทำให้ผู้อ่านสามารถคัดเลือกเอกสาร และจัดกลุ่มเอกสารตามประเภทหรือใจความสำคัญได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการประหยัดเนื้อหาในฐานข้อมูลและประโยชน์ในการจัดระบบการสืบค้น จึงกำหนดให้คำสำคัญมีความยาว ไม่เกิน ๗๒ อักขร ตัวอย่างคำสำคัญภาษาอังกฤษ เช่น vocabulary, reading strategy, good learners, weak learners, creative thinking เป็นต้น

ที่มา : บทความปริทัศน์ เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษอย่างไรให้ถูกวิธี โดย รศ.ดร.จิราภา วิทยากริชย์ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๔)

๗. การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษเฉพาะทางวิชาการสังเกตรูปแบบประโยคการใช้และวลีต่อไปนี้ ซึ่งมักใช้บ่อยในการเขียนบทคัดย่อ เป็นรูปแบบประโยคอย่างง่าย ๆ ที่กำหนดให้เลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม

ที่มา : บทความปริทัศน์ เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษอย่างไรให้ถูกวิธี โดย รศ.ดร.จิราภา วิทยากริช รongศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๙)

๘. สรุป

การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพจะมีผลต่อคุณภาพของการตีพิมพ์บทความ ผู้เขียนควรใช้ภาษาและสำนวนที่ได้มาตรฐาน ตลอดจนการใช้ไวยากรณ์ที่ถูกต้อง สั้น กระชับ ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีทุกองค์ประกอบของบทคัดย่อ ซึ่งประกอบด้วย ๔ ส่วน โดยเริ่มจากการนำเสนอวัตถุประสงค์ของบทความและวิธีการของการวิจัย รวมทั้งสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยสั้น ๆ ใส่คำสำคัญ เมื่อเสร็จสิ้นการเขียนก่อนที่จะส่งบทคัดย่อและรายละเอียดอื่น ๆ ทั้งหมด ควรตรวจสอบความถูกต้อง การอ่านซ้ำตรวจทานและการวิจารณ์แก้ไขปรับปรุงจะมีประโยชน์อย่างมากต่อคุณภาพของบทคัดยอนั้น

ที่มา : บทความปริทัศน์ เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษอย่างไรให้ถูกวิธี โดย รศ.ดร.จิราภา วิทยากริช รongศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๙)

๙. เทคนิคการเขียนบทคัดย่อ

การเขียนบทคัดย่องานวิจัย ควรใช้พื้นที่ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด โดยมีประเด็นการนำเสนอในแต่ละบรรทัดดังนี้

บรรทัดที่ ๑ กับบรรทัดที่ ๒ Why did you start? – Introduction เป็นการกล่าวเกริ่นนำเข้าถึงเรื่องที่จะศึกษา มุ่งตอบคำถาม "ทำไมจึงวิจัย" ระบุว่าเพราะเหตุใดหัวข้อที่ผู้วิจัยได้เลือกไว้จึงเป็นปัญหาที่จำเป็นจะต้องศึกษาและประเด็นอะไรที่ยังไม่ครอบคลุมหรือที่ยังไม่ได้ศึกษา โดยนำคำที่สำคัญที่สุดจากชื่อเรื่องมาเขียนร้อยเรียงกัน เริ่มจากคำที่สำคัญที่สุดของชื่อเรื่องก่อนเป็นอันดับแรก แล้วต่อกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมุ่งตอบคำถาม "ต้องการทราบอะไร" Why did you try to do? – Aims and objectives

บรรทัดที่ ๓ กับบรรทัดที่ ๔ What did you do? – Method ระบุวิธีการดำเนินการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวอย่าง วิธีการทดลอง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บรรทัดที่ ๕ กับบรรทัดที่ ๖ What did you find? – Results ระบุข้อค้นพบ (ผลการวิจัย) จากงานวิจัยที่โดดเด่นที่สุดของงานวิจัยที่ทำการศึกษาคือเลือกข้อมูลที่สำคัญมากที่สุด โดยควรมีคำสำคัญจากชื่อเรื่องในบรรทัด นี้ด้วย

บรรทัดที่ ๗ กับบรรทัดที่ ๘ ระบุข้อค้นพบ(ผลการวิจัย) จากงานวิจัยที่โดดเด่นที่สุดในลำดับที่สองของงานวิจัยที่ทำการศึกษา โดยควรมีคำสำคัญจากชื่อเรื่องในบรรทัดนี้ด้วย

บรรทัดที่ ๙ กับบรรทัดที่ ๑๐ What does it mean? – Conclusions สรุปบรรยายต่อผลการวิจัยและชี้แนะข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือวิธีการปฏิบัติประเด็นของข้อเสนอแนะนี้ มีไว้เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยการบอกกับผู้อ่านว่าความรู้ที่ได้จากการศึกษาของผู้วิจัยจะช่วยกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาได้อย่างไร ต้องทำให้ผู้อ่านงานวิจัยร้องออกมาว่า "โอ้โฮ" กล่าวคือ ให้ผู้อ่านรู้สึกถึงกับผลการวิจัยของผู้วิจัยว่าเป็นงานที่มีคุณภาพสามารถช่วยเหลือกลุ่มประชากรได้ หรือมีประสิทธิภาพ และ/หรือมีคุณค่าอย่างไร

ที่มา : ผศ.สุภาพร ทินประภา, (บทเผยแพร่สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต), หลักการเขียนบทคัดย่อ, ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕. สืบค้นจาก <http://๒๐๖๓.๑๕๘.๙๘.๒๕/new-mba/document/abstract.pdf> และ ผศ.ดร.ประสพ โพธิ์นิมิตต์. (เอกสารประกอบการอบรม). หลักการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ, ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

๑๐. หลักเกณฑ์ของการเขียนบทคัดย่อที่ดี ดังนี้

๑๐.๑ บทคัดย่อที่ดี ควรคัดแต่เรื่องสำคัญ ๆ ที่เป็นประเด็นน่าสนใจทั้งหมด จะต้องเน้นการถ่ายทอดเฉพาะจุดเด่นของการศึกษา โดยงานวิจัยมีความชัดเจน สั้น กระชับรัด พอดีกับกฎเกณฑ์บางอย่างของบทคัดย่อที่ดี เช่น จำนวนคำต้องอยู่ระหว่าง ๒๐๐-๒๕๐ คำ หรือประมาณไม่เกิน ๑ หน้ากระดาษ A๔

๑๐.๒ ก่อนการเขียนบทคัดย่อ ควรอ่านและทำความเข้าใจกับงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของตนเอง เพื่อหาประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ดึงดูดให้ผู้อ่านทั่วไปอยากอ่านวิจัยเล่มสมบูรณ์

๑๐.๓ ไม่มีการตีความหรือวิพากษ์วิจารณ์โดยใช้ความคิดของตนเอง

๑๐.๔ ไม่ควรเขียนประโยคที่เข้าใจยาก หรือมีความรุนแรงในตัวมาใช้ ไม่ใช่ศัพท์เฉพาะท้องถิ่น ไม่ใช่ตัวย่อหรือสัญลักษณ์โดยไม่จำเป็น เพราะอาจสร้างความไม่เข้าใจให้แก่ผู้อ่าน

๑๐.๕ ไม่มีการอ้างอิงตัวเลข แผนภาพ ตาราง โครงสร้างสูตรสถิติต่าง ๆ หรือสมการต่าง ๆ ในบทคัดย่อ นอกจากจำเป็นที่จะแสดงผลการวิเคราะห์

๑๐.๖ ในการเขียนบทคัดย่อ อาจมีหลายย่อหน้าได้ เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้ผู้อ่านในแต่ละตอน

๑๐.๗ หลีกเลี่ยงการอ้างอิงงานวิจัยของผู้อื่นในบทคัดย่อ

๑๐.๘ ทำตามขั้นตอนของโครงสร้างการเขียนบทคัดย่อ โดยต้องระมัดระวังให้มาก รวมถึงลักษณะแบบตัวอักษร ขนาดตัวอักษร การกำหนดขอบเขตหน้ากระดาษ เครื่องครัดต่อหลักการพิมพ์ และรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับ ควรระมัดระวังในการตรวจสอบการเขียนโดยอ่านหลาย ๆ รอบ จะเป็นการเพิ่มคุณภาพของบทคัดย่อให้เป็นที่ยอมรับในการนำเสนองานวิจัย

เนื้อหาของบทคัดย่อที่ดี ประกอบด้วย

๑. ที่มาของความสำคัญที่เกี่ยวข้องของงานวิจัย

๒. วัตถุประสงค์ ควรระบุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยให้ชัดเจน หากจำเป็นอาจใส่ขอบเขตของเนื้อหา งานวิจัยด้วย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่า งานวิจัยนี้ต้องการทราบอะไร

๓. ขั้นตอนวิธีการ ระบุวิธีการดำเนินการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการทดลอง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือข้อมูลสมมติฐานอื่นใดที่สำคัญต่องานวิจัย

๔. ผลการศึกษา ระบุข้อค้นพบ (ผลการวิจัย) จากงานวิจัยที่โดดเด่นที่สุดที่ทำการศึกษา ควรเลือกข้อมูลที่สำคัญมากที่สุด โดยคำสำคัญจากชื่อเรื่องในบรรทัดนี้ด้วย

๕. สรุปผลการวิจัย สรุปรวบรวมยอดผลการวิจัยและชี้แนะข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือวิธีการปฏิบัติ ประเด็นของข้อเสนอแนะนี้ มีไว้เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยการบอกกับผู้อ่านว่าความรู้ที่ได้จากการศึกษาของผู้วิจัยจะช่วยกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาได้อย่างไร กล่าวคือ ให้ผู้อ่านรู้สึกถึงกับผลการวิจัยของผู้วิจัยว่าเป็นงานที่มีคุณภาพ สามารถช่วยเหลือกลุ่มประชากรได้ หรือมีประสิทธิภาพ และ/หรือ มีคุณค่าอย่างไร

ที่มา : เลขานการจัดการความรู้, องค์ความรู้ เทคนิคการเขียนบทคัดย่องานวิจัยที่ดี. eng.kbu.ac.th/home>pdf>KM_Abstract_๒๕๕๘ PDF

๑๑. ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยในการเขียนบทคัดย่อ

ข้อผิดพลาดที่พบได้บ่อย มี ๘ เรื่อง ดังนี้

๑. ใช้กาล (tenses) ผิด

๒. ใช้วาก (voices) ผิด

๓. เขียนความสอดคล้องระหว่างประธานและคำกริยาผิด

๔. ไม่ใช้คำหรือวลีเชื่อมโยงความคิด
๕. ให้อายละเอียดมากเกินไป และฟุ่มเฟือย
๖. ใช้ประโยคที่ยาวมากหรือสั้นมากเกินไป
๗. ไม่ให้อายละเอียดที่สำคัญ
๘. ใช้เครื่องหมาย colon ไม่ถูกต้อง

ที่มา : ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ๒๕๕๘. การเขียนบทคัดย่องานวิจัย. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ช้างเผือก. สุพัฒน์ สุขมลสันต์ ๒๕๕๗. เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อ) วันที่ ๑๕ และ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗.

๑๒. ลักษณะทั่วไปของบทคัดย่อ มีดังนี้

- ๑๒.๑ บทคัดย่อมาก่อนคำนำ และแยกให้ออกระหว่างคำนำกับบทคัดย่อ
- ๑๒.๒ ย่อทุก ๆ ส่วนของสัมมนา (คำนำย่อ เนื้อเรื่องย่อ สรุปผล) โดยเขียนสิ่งที่ผู้อ่านควรได้ทราบจากงานของเรา โดยควรเรียงลำดับเช่นเดียวกับในเนื้อหาสัมมนา
- ๑๒.๓ เมื่อผู้อ่าน ๆ บทคัดย่อจบแล้ว ต้องมองภาพรวมของสัมมนาออก ส่วนรายละเอียดนั้น ผู้อ่านสามารถติดตามอ่านได้ในบทความสัมมนา
- ๑๒.๔ บทคัดย่อไม่ควรยาวเกินไป เพราะอาจทำให้เวลาในการอ่านส่วนอื่น ๆ ลดลง ในบทคัดย่อไม่มีตาราง รูปภาพ หรือการอ้างอิงใด ๆ
- ๑๓.๕ ไม่มีส่วนของข้อมูลหรือแนวคิดอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากในเนื้อหาบทความสัมมนา

๑๓. ประเภทของบทคัดย่อ : บทคัดย่อมี ๒ ประเภท คือ

- ๑๓.๑ บทคัดย่อประเภทให้ข้อมูลความรู้ (Informative Abstract) เขียนเพื่อรายงานผลการศึกษาหรือบทสรุปที่ผู้ใช้ต้องการอย่างเพียงพอ เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเป็นในการอ่านเอกสารต้นฉบับ
- ๑๓.๒ บทคัดย่อประเภทพรรณนา (Indicative of Descriptive Abstract) เขียนเพื่อชี้แนะข้อเท็จจริงที่สำคัญที่สุดในเอกสาร โดยปราศจากรายงานถึงผลการศึกษา ค้นคว้า หรือสรุป เพื่อให้ผู้อ่านใช้ประกอบการตัดสินใจว่า จะต้องอ่านหรือศึกษาเอกสารต้นฉบับหรือไม่ โดยทั่วไปนิยมใช้เขียนเพื่อสรุปเอกสารที่นำเสนอหรือทัศนคติที่กว้างขวาง เช่น เอกสารด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือบทวิจารณ์ เป็นต้น

ที่มา : รศ.ดร. ณัฐกาญจน์ หงส์ศรีพันธ์. รับทำวิทยานิพนธ์และบริการงานวิจัย by shinchangcemprint. ๑๐ oktober ๒๐๑๔.

บทที่ ๓

รวมบทคัดย่อผลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

การจัดทำรวมบทคัดย่อผลงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงาน โดยมุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารและนักการศึกษาประหยัดเวลาในการอ่านและติดตาม ค้นคว้ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สามารถทำความเข้าใจกระบวนการวิจัย ข้อมูลและข้อค้นพบ รวมทั้งสามารถอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยได้โดยง่าย และประการสำคัญงานวิจัยเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการจำแนก ผลงานวิจัยออกเป็น ๔ แผนงาน ๑๖ โครงการ ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และโครงการที่ใช้แหล่งทุนอื่น จำนวน ๑ โครงการ ดังนี้

แผนงานที่ ๑ แผนงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน ๙ โครงการ

แผนงานที่ ๒ แผนงานการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเพื่อการแข่งขันและมีงานทำ จำนวน ๓ โครงการ

แผนงานที่ ๓ แผนงานการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุนช่วงวัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน จำนวน ๒ โครงการ

แผนงานที่ ๔ แผนงานการยกระดับโครงสร้างสร้างเชิงนโยบายด้านการศึกษาและด้านบุคคลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน ๒ โครงการ

แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โครงการการประเมินโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (งบสนับสนุนหมวดงบประมาณอุดหนุนเงินอุดหนุนทั่วไป) จำนวน ๑ โครงการ

แผนงานที่ ๑ แผนงานวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน ๙ โครงการ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	รูปแบบการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัลบูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
(ภาษาอังกฤษ)	Teacher Development Model in Teaching English for Communication Through CEFR Using, Digital Media and Professional Learning Community
ผู้ทำวิจัยและคณะ	ดร.สุทัศน์ สังคะพันธ์ ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา รศ.ดร. นิราศ จันทระจิตร อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย	ดร.รณชัย ศรีสุธัญญาวงศ์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ การวัดและประเมินผล ดร.สมหวัง พันธะลี ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ดร.นิคม สุวพงษ์ ข้าราชการบำนาญ (อดีต) ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ นางสาวสมจิตร หวังทรัพย์ทวี ครูเชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์   สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย   ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย   ๒๕๖๖

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญ เพราะเป็นภาษากลางที่สามารถใช้สื่อความหมายได้ทั่วโลก ภาษาอังกฤษยังนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการใช้เพื่อติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สำหรับประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษและได้สนับสนุนให้มีการพัฒนาความสามารถทางภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ โดยใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (มูลนิธิการศึกษาผ่านทางไกลดาวเทียม.๒๕๕๕ : ๔๕๗) เมื่อภาษาอังกฤษทวีความสำคัญมากขึ้น จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายสำคัญในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการสื่อสารสามารถใช้ทักษะทั้ง ๔ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการแสวงหาและสื่อความรู้ข้อมูลความบันเทิง เป็นต้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งค้นคว้าสื่อสารที่สำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT) มีวัตถุประสงค์สำคัญมุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่เรียนในการสื่อสารทำความเข้าใจระหว่างกัน และคนส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า ถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษาและคำศัพท์แล้วจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการ

สื่อสารได้ แต่ข้อเท็จจริงแล้วพบว่า ถึงแม้ผู้เรียนจะเรียนรู้โครงสร้างของภาษาต่างประเทศมาแล้วเป็นอย่างดี ก็ยังไม่สามารถสนทนาหรือสื่อสารกับชาวต่างประเทศหรือจะใช้ได้บ้างก็จะใช้ภาษาในลักษณะที่เจ้าของภาษาไม่ใช้กัน แม้จะเป็นภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ดังนั้น วิธีการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาสื่อสาร จึงมุ่งเน้นความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน (พรสวรรค์ สีป้อ. ๒๕๕๒) การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากการเน้นกฎเกณฑ์ไวยากรณ์และความถูกต้องในการใช้ภาษามาเน้น การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ตามสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง (ธนากร ทองประยูร. ๒๕๕๑)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในรูปแบบการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัลบูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
๒. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัลบูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
๓. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัลบูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ๒) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัลบูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และระยะที่ ๓ ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัลบูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๑๒ คน ได้มาโดยการสมัครใจเข้าร่วม และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ครูผู้เข้ารับการพัฒนาได้รับผิดชอบจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จำนวน ๓๐๔ คน ในปีการศึกษา ๒๕๖๕ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ๑) แบบสอบถาม ๒) แบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ๓) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครู ๔) แบบประเมินความสามารถในการออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ ๕) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ๖) แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ๗) แบบประเมินผลการดำเนินงาน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ๘) แบบสอบถามความพึงพอใจ ๙) แบบทดสอบทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ๑๐) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Dependent samples) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัลบูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในภาพรวมมีระดับคุณภาพปานกลาง ปัญหาของการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ในภาพรวมการจัดการเรียนรู้ของครูมีปัญหาในระดับมาก ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เป็นลำดับแรก

๒. ผลการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัล บูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า รูปแบบการพัฒนาครูมี ๕ องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาการพัฒนาครู รูปแบบ วิธีดำเนินการพัฒนาครูวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ มีผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด

๓. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัล บูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้ ๑) ความรู้ความเข้าใจของครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะ การฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR ก่อนอบรมและหลังอบรมมีคะแนนหลัง อบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๒) ความสามารถในการออกแบบหน่วยการ เรียนรู้การฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR ของครู มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๒ อยู่ใน ระดับมากที่สุด ๓) ความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้การฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารตามมาตรฐาน CEFR ของครู มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๗ อยู่ในระดับมากที่สุด ๔) ความสามารถในการปฏิบัติการ จัดการเรียนรู้ของครูด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยการ นิเทศชั้นเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๔.๗๑ อยู่ในระดับมากที่สุด ๕) ความพึงพอใจของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อดิจิทัล บูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๖) การปฏิบัติการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (กลุ่ม PLC) ทั้ง ๑๒ โรงเรียน พบว่า โดยรวมมีร้อยละเฉลี่ย ๘๒.๗๘ อยู่ใน ระดับยอดเยี่ยม แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนได้ร่วมปฏิบัติการดำเนินงานโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผล การพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงขึ้นตามลำดับ ๗) ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารตามมาตรฐาน CEFR ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการฟังและ การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ และ ๘) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะ การฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษไปใช้ใน สถานการณ์ทั่วไป ควรคำนึงถึงความพร้อมและความต้องการของครูผู้รับการพัฒนาและผู้ให้คำแนะนำปรึกษา

๒. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นก่อนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การพัฒนาบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาอย่างแท้จริง

๓. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ วางแผนในการพัฒนาครู

๔. การดำเนินการพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR โดยใช้สื่อ ดิจิทัล บูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรกระทำกับกลุ่มครูที่ไม่มากจนเกินไป เนื่องจากการจัดกิจกรรม พัฒนาครูกับครูกลุ่มใหญ่ อาจส่งผลต่อคุณภาพของครูและผู้เรียนลดน้อยลงก็ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบและเงื่อนไขลักษณะอื่น ตามบริบทความพร้อมและข้อจำกัดของผู้สอน ผู้ให้คำแนะนำปรึกษาและปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในทักษะการอ่านและการเขียน

๒. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในด้านอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของครู

๓. ควรมีการวิจัยถึงตัวแปรหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไปใช้

๔. ควรพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทักษะอื่น ๆ โดยปรับใช้หลักการแนวคิดอื่นสนับสนุนรูปแบบ เช่น หลักการคิดเมตาคอกนิชัน คอนสตรัคติวิสต์ หลักการพัฒนาบุคลากรตามแนวคิดแบบร่วมมือ เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนา และส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะการคิดของผู้เรียน เป็นต้น

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับประถมศึกษา

(ภาษาอังกฤษ) Development of Integrated Chinese Language Teaching Activities of
Private Elementary School

ผู้ทำวิจัยและคณะ นางสาวชนิดา เกตุอำไพ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ และคณะ
ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย นายพีรศักดิ์ รัตนะ เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
นายประพัทธ์ รัตนอรุณ รองเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

โลกแห่งโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้การเรียนรู้ภาษาที่สอง/ภาษาต่างประเทศ นอกเหนือจากภาษาแม่กลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนไม่อาจละเลยได้ เพราะการมีความรู้และความสามารถใช้ภาษาได้มากกว่าหนึ่งภาษาเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จของชีวิต ไม่ว่าจะในด้านการศึกษาเล่าเรียนหรือการงานอาชีพ (พัชริ ตั้งยีนยง และสุรีย์ ชุมทเรืองเดช, ๒๕๕๒) การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยได้รับการจัดลำดับความสำคัญอยู่กลุ่มที่สอง ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ กระทรวงศึกษาธิการได้ระบุความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลกและตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก

การส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ กระทรวงศึกษาธิการได้ผลักดันแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๓) ซึ่งเป็นแผนดำเนินการ ๕ ปีขึ้นไป แผนยุทธศาสตร์นี้มีเป้าหมายการพัฒนา ดังนี้ ๑) จัดการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกกระดับชั้นของการศึกษาในประเทศไทย โดยนักเรียน/นักศึกษาในระบบโรงเรียนทุกคนได้เรียนภาษาจีนอย่างมีคุณภาพและผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามสัดส่วน คือ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ ในทุกช่วงชั้นเรียน ๒) นักเรียน นักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาจีน ประมาณ ๔,๐๐๐ คน ได้รับการพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะทาง และ ๓) ประชากรวัยแรงงานได้เรียนภาษาจีน และใช้สื่อสาร ในการประกอบอาชีพ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ คน แผนนี้มียุทธศาสตร์หลักอยู่ ๕ ยุทธศาสตร์ด้วยกัน คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การปรับปรุงและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดระบบสนับสนุนวิชาการให้ได้มาตรฐาน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมระบบการศึกษาตามอัธยาศัย และยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาจีนให้เชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา ๒๕๖๕ โรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนที่มีความพร้อมและสมัครใจในการเข้าร่วมดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการ จำนวน ๕ โรงเรียน ละ ๑ ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์การบวกการลบ จำนวน ๑-๑๐ เป็นภาษาจีน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา และแผนการจัดการเรียนรู้ คณิตศาสตร์การบวกการลบ จำนวน ๑-๑๐ เป็นภาษาจีน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าทีแบบ One-Sample t-test และ F-test และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

๑) การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนบูรณาการกับวิชาคณิตศาสตร์เรื่องการบวกการลบ จำนวน ๑-๑๐ เป็นหลักสูตรจากประเทศจีน โดยมีการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๒ หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องการบวกการลบ จำนวน ๑-๕ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องการบวกการลบ จำนวน ๖-๑๐ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๘ ชั่วโมง โดยกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ภาคทฤษฎีใช้วิธีสอนแบบทางตรง (Direct Instruction) และภาคปฏิบัติใช้วิธีสอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งเป็นการสอนสอดแทรกการฝึกปฏิบัติ ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ชี้นำ ๒) ชี้นสอน ๓) ชี้นสรุป และ ๔) ชี้นประเมินผล โดยมีครูเป็นผู้สอนนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องหลักการการบวกการลบ จำนวน ๑-๑๐ และเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนโดยบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน

๒) ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องการบวกการลบ จำนวน ๑-๑๐ ก่อน-หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการ พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้เรื่องการบวกการลบ จำนวน ๑-๑๐ ก่อน-หลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการแตกต่างกัน

๓) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรดำเนินการดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรจัดอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาจีนที่สอนภาษาจีนบูรณาการกับวิชาคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนบูรณาการกับวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้พัฒนาขึ้น

๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรจัดอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาจีนที่สอนภาษาจีนแบบบูรณาการเกี่ยวกับหลักการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรจัดอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาจีนที่สอนภาษาจีนบูรณาการกับวิชาคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนบูรณาการกับวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้พัฒนาขึ้น

๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรจัดอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาจีนที่สอนภาษาจีนแบบบูรณาการเกี่ยวกับหลักการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ

๒. ควรมีการวิจัยการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนแบบบูรณาการ โดยการจัดการเรียนรู้วิธีการอื่น ๆ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา
ในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์

(ภาษาอังกฤษ) A Model of Alternative Education Develop Life Skills for Disadvantage
Children in Welfare Education Private School

ผู้ทำวิจัยและคณะ นางพรพรรณ มนต์รีพิศุทธิ์ นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา และคณะ

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย นายพีรศักดิ์ รัตนะ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
นายประพัทธ์ รัตนอรุณ รองเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมากหลากหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่รวมกันและทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดเป็นสังคม และจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยการจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา มาตรา ๒๔ กำหนดว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย

เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์

๒. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์

๓. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบประสานวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย ๓ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ ศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์

เป็นการศึกษาบริบทเชิงพื้นที่และวิธีการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ที่มีการจัดการศึกษาในการพัฒนาทักษะชีวิต ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ คือ โรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ จำนวน ๑๐ โรงเรียน ประกอบด้วย ๑) โรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ๒) โรงเรียนพุทธเกษตร จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓) โรงเรียนธรรมพิทยาคาร จังหวัดปัตตานี ๔) โรงเรียนสัมพันธ์วิทยา จังหวัดนราธิวาส ๕) โรงเรียนมุสลิมศึกษา จังหวัดสตูล ๖) โรงเรียนมูลมั่งหลวงปู่ชอบ ฐานสโม จังหวัดเลย ๗) โรงเรียนมูลนิธิโคกสว่างธรรมานุสรณ์ จังหวัดสกลนคร ๘) โรงเรียนศูนย์พลาญข่อย จังหวัดอุบลราชธานี ๙) โรงเรียนวิบูลวิทยา จังหวัดระยอง และ ๑๐) โรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี

ระยะที่ ๒ สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์

เป็นการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ โดยการ ร่าง ตรวจสอบ ปรับปรุง และทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ คือ โรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่มีความพร้อมในการใช้รูปแบบ จำนวน ๕ โรงเรียน ประกอบด้วย ๑) โรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ๒) โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ ๔๘ พรรษา

ในพระราชบัญญัติฯ จังหวัดลำพูน ๓) โรงเรียนศรีสุนทรสีลวิสุทธิ จังหวัดลำปาง ๔) โรงเรียนวิบูลวิทยา จังหวัดระยอง และ ๕) โรงเรียนผู้รู้ ญสส.๘๐ จังหวัดชลบุรี

ระยะที่ ๓ ประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์

เป็นการประเมินโดยใช้แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ โดยการสำรวจความคิดเห็นจากครูผู้สอนทักษะชีวิตในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองใช้รูปแบบฯ

กลุ่มเป้าหมายในการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ คือ โรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน ๕ โรงเรียน ประกอบด้วย ๑) โรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ๒) โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ ๔๘ พรรษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลำพูน ๓) โรงเรียนศรีสุนทรสีลวิสุทธิ จังหวัดลำปาง ๔) โรงเรียนวิบูลวิทยา จังหวัดระยอง และ ๕) โรงเรียนผู้รู้ ญสส.๘๐ จังหวัดชลบุรี

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์มีความแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน ความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตของนักเรียนมีความคล้ายคลึงกัน ทั้งในเรื่องวิถีชีวิต ครอบครัว สังคม ชุมชน วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากในโรงเรียนไปต่อยอดกับการประกอบอาชีพได้จริงในอนาคต

๒. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์ มี ๓ องค์ประกอบ คือ ๑) การมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรและการจัดกิจกรรม ๒) การระดมทุนและทรัพยากร และ ๓) การนำสหวิทยาการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและสอดคล้องของรูปแบบเท่ากับ ๐.๘๒

๓. ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อทักษะชีวิตให้แก่ผู้เรียน พบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาสงเคราะห์ นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๕ โรง เกิดทักษะชีวิต ซึ่งประกอบไปด้วย ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะเฉพาะบุคคลและทักษะทางสังคม และทักษะการประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. จากการลงพื้นที่ศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์นั้น ทำให้ทราบว่า สิ่งสำคัญของการจัดการกิจกรรมคือ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่มีความแตกต่างกัน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรวางแผนและจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง เข้ารับการฝึกอบรมทักษะความรู้ด้านเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ และทันสมัย รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นหรือส่งเสริมทักษะการพัฒนากิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

๒. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ชี้แจง พัฒนาส่งเสริม สร้างความตระหนักให้กับครูผู้สอน มีการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผล และให้คำปรึกษา สร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๓. ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีการประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตให้ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาส ทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาสงเคราะห์โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะ จำเพาะเจาะจง ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เพื่อขยายบริบทของการศึกษาและการมีส่วนร่วมระหว่างคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครองให้มีความชัดเจนในเรื่องอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น

๒. รูปแบบการจัดการศึกษาในครั้งนี้ ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยการสร้างประสบการณ์ผ่าน กระบวนการกลุ่ม ซึ่งอาจมีบางขั้นตอนที่ไม่เชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาแนวคิดในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและ ปฏิบัติการแก้ปัญหาด้วยตนเองเป็นรายบุคคลเพื่อสร้างประสบการณ์ตรงให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ใน ชีวิตจริง

๓. การประเมินพฤติกรรมผู้เรียนในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวัดหลังจากดำเนินกิจกรรม ควรมีการวิจัย ติดตามผลระยะยาวเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน เพื่อให้เห็นผลการพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพ มากยิ่งขึ้น

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

(ภาษาอังกฤษ) The Development of Instructional Model to Enhance the Innovative Thinking Skills of Private School Students.

ผู้ทำวิจัยและคณะ นายสุนทร ยุทธชนะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย นายพีรศักดิ์ รัตนะ เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
นายประพัทธ์ รัตนอรุณ รองเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

บทบาทที่สำคัญของการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการวิถีการดำรงชีวิตต่อคนทุกช่วงวัย ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งวิจารณ์ พานิช (๒๕๕๕) ได้ให้ข้อเสนอว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสาระวิชาหลักไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ พร้อมทั้งได้เสนอกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ

ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ดังนี้ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ ความรู้ด้านเทคโนโลยี

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จนักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญดังต่อไปนี้ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของ

ตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบ
เชื่อถือได้ (Accountability) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)

ทักษะของคนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ ๓R x ๗C คือ Reading (อ่านออก), (W) Rating (เขียนได้), และ (A) Rithematics (คิดเลขเป็น) ๗C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม
สำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

๒. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับ
นักเรียนในโรงเรียนเอกชน

๓. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม
สำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิด
เชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

ระยะที่ ๒ ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม
สำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

ระยะที่ ๓ ประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิด
เชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

กลุ่มเป้าหมายนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่มีความพร้อมและสมัครใจในการเข้าร่วมดำเนินการ
ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม จำนวน ๕ โรงเรียนในจังหวัด
เชียงใหม่ จังหวัดยโสธร และจังหวัดกระบี่

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบประเมินทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม และ
แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้
การวิเคราะห์เนื้อหา และค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย ๖ องค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบที่ ๑ หลักการ การจัดการเรียนการสอนที่มีแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา บริบทของสถานศึกษาหรือชุมชน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีกิจกรรมการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม

องค์ประกอบที่ ๒ วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

องค์ประกอบที่ ๓ กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ขั้นเตรียมความพร้อม ๒) ขั้นสะท้อนความคิด ๓) ขั้นประดิษฐ์นวัตกรรม และ ๔) ขั้นนำเสนอและประเมินผล

องค์ประกอบที่ ๔ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการใช้รูปแบบ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้เพียงพอต่อการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ ๕ ครูผู้สอน ผู้สอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือผู้เรียนในทุกมิติ ไม่ปิดกั้นความคิดผู้เรียน ไม่ตัดสินความคิดถูกผิดของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและมีส่วนร่วมในกิจกรรม

องค์ประกอบที่ ๖ การวัดและประเมินผล เป็นการวัดและประเมินผลไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน สะท้อนผลการประเมินด้วยการให้กำลังใจ เสริมสร้างความเชื่อมั่น และให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและสร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงานเชิงนวัตกรรมให้สำเร็จ

๒. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

หลังจากที่ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเวลา ๒ เดือน พบว่า ผู้เรียนมีทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมทั้ง ๔ ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทดลองหรือปฏิบัติ

๓. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนหลังจากจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม ผู้เรียนมีความสุข มีความกระตือรือร้น สนุกในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ผู้เรียนให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนกำหนด มีการสอบถามศึกษาค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนเองสนใจ ประกอบกับผลงานหรือชิ้นงานของผู้เรียนยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้ เป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนกล้าที่ปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน และเพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรจัดอบรมครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้นเรียนเกี่ยวกับทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม และจัดอบรมเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความคิดเชิงนวัตกรรม และปรับใช้ให้สอดคล้องกับนโยบาย หลักสูตรบริบทของโรงเรียนหรือชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. ครูผู้สอนที่ประสงค์จะนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งบทบาทของครูผู้สอนให้เข้าใจก่อนการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติและให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

๒. การนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาการสอนได้ ปรับเปลี่ยนรายวิชาโดยต้องคำนึงถึงผู้เรียน ระดับความยากง่ายของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และขึ้นอยู่กับผู้เรียน บริบทของโรงเรียนหรือชุมชนในแต่ละพื้นที่ด้วย

๓. ครูผู้สอน ควรชี้แจงและอธิบายกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจในจุดมุ่งหมายของรูปแบบเพื่อผู้เรียนได้มีแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนที่สร้างและพัฒนาขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เท่านั้น ดังนั้น ควรมีการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และระดับชั้นอื่นที่หลากหลายมากขึ้น

๒. ควรมีการศึกษา สร้าง และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีที่แตกต่างออกไปจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีขั้นตอนที่แตกต่างกันไป

๓. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจต่อไป

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)** การวิจัยและพัฒนาสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรสมรรถนะ
วิธีพัฒนาผู้เรียนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ โรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น
- (ภาษาอังกฤษ)** Research and development of teacher competencies in learning
Management through competency-based curriculum, the way of
Developing Thai learners in the ๒๑st century at schools in Khon Kaen
Province.
- ผู้ทำวิจัยและคณะ** นางสาวเสาวรส พลโคตร   ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
นางพลอยพัชร์ วัชรสุนทรกิจ
นางศิริณัฐทิพย์ ดวงทองพล
- ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย** รองศาสตราจารย์ ดร.ดนิตา ดวงวิไล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น
- ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย**   ๒๕๖๔-๒๕๖๕
- ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย**   ๒๕๖๖

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

หัวใจสำคัญของการศึกษา คือ “การเรียนรู้ของผู้เรียน” ในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จึงมีความจำเป็นต้อง “ปฏิรูปการเรียนรู้” ของผู้เรียน ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษานั้นมีองค์ประกอบสำคัญ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอีกหลายประการ ได้แก่ ๑) ครูผู้สอน ๒) หลักสูตร ๓) การเรียนการสอน และ ๔) การวัด และประเมินผล องค์ประกอบทั้ง ๔ ประการดังกล่าว จะสนับสนุน และเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเกิดสมรรถนะสำคัญที่สามารถใช้ได้ในชีวิตจริง สำหรับปัจจัยสำคัญที่ทำให้ต้องมีการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ๑) การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมในยุคปัจจุบัน และในอนาคต โลกจะเปลี่ยนแปลงเติบโตและเคลื่อนไหว อย่างรวดเร็วในทุกมิติความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้บุคคล ผู้เรียน สามารถเข้าถึงเนื้อหาและข้อมูลได้อย่าง สะดวกและรวดเร็ว การเรียนรู้เนื้อหาจากครุมีความจำเป็นน้อยลง แต่สิ่งที่ผู้เรียนต้องการมากขึ้น คือ การพัฒนา “ทักษะกระบวนการฯ” ที่จะต้องใช้ในการจัดการกระทำกับข้อมูลมหาศาลให้มีความหมายและไปใช้ ประโยชน์แก่ชีวิตของตนเองได้ สิ่งสำคัญจำเป็นอีกประการหนึ่งที่บุคคล ผู้เรียนต้องมี คือ เรื่องของการเท่าทัน สื่อสารสนเทศและดิจิทัลในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้เรียนต้องมีทักษะสำคัญที่จำเป็นในการใช้ชีวิต แม้หลายทักษะ จะเป็นทักษะเดิม แต่ต้องเพิ่มความเข้มข้นและความสามารถในการนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ซับซ้อน อีกส่วนหนึ่ง เป็นทักษะใหม่ที่ต้องปมเพาะ และพัฒนาให้เกิดแก่ผู้เรียน อาทิ ความรอบรู้ด้านการเงิน การเป็นผู้ประกอบการ ความรอบรู้ด้านพลเมือง ทักษะการสร้างสรรค์และการผลิตนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์ การร่วมมือร่วมพลัง ความเป็นผู้นำ และความสามารถในการปรับตัว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๒.)

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย และถ้าต้องการพัฒนาองค์กรก็ต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของความสำเร็จของ

องค์การ (รัตนสมรณ คชมะเริง, ๒๕๕๖ : ๙๙๑) ดังจะเห็นได้จากประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษาหลายครั้ง และครั้งสำคัญในปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จก็คือ ครู (สุวิมล ว่องวานิชิม ๒๕๕๖ : ๒)

ครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา มีหน้าที่สำคัญคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ อบรมสั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงาม เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ คุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะมีข้อค้นพบจากงานวิจัยหลายฉบับของกลุ่มประเทศองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD : Organization for Economic and Co-operation Development) พบว่า นักเรียนที่มีโอกาสได้เรียนรู้กับครูที่สอนเก่งจะมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ามากกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนไม่เก่ง จะมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ามากกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนไม่เก่งถึง ๓ เท่า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๕๓ หน้า ๑)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรฐานสมรรถนะ
๒. เพื่อพัฒนาหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรฐานสมรรถนะ
๓. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรมี ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ ๒ การสร้างหลักสูตร และขั้นที่ ๓ การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑-๕ สังกัดสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองพล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น และสังกัดโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น รวมจำนวน ๔๙ คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (Dependent Samples t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพปัจจุบัน พบว่า ครูมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๖$, S.D. = ๐.๒๒) ผลสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๔$, S.D. = ๐.๓๗)

๒. หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรฐานสมรรถนะวิถีพัฒนาผู้เรียนไทย ในศตวรรษที่ ๒๑ โรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น มี ๖ องค์กรประกอบ ได้แก่ ๑) หลักการของหลักสูตร

๒) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ๓) เนื้อหาของหลักสูตร ๔) กระบวนการของหลักสูตร ๕) สื่อประกอบหลักสูตร และ ๖) การวัดและประเมินผล

๓. ผลการใช้หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรฐานสมรรถนะวิถีพัฒนา ผู้เรียนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ โรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า

๓.๑ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูหลังการใช้ หลักสูตรกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐

๓.๒ ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูหลังการใช้ หลักสูตร โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๘$, S.D. = ๐.๕๓)

๓.๓ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูหลังการใช้หลักสูตร โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๙$, S.D. = ๐.๕๕)

๓.๔ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ผ่านหลักสูตรฐานสมรรถนะวิถีพัฒนาผู้เรียนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ โรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๗๔$, S.D. = ๐.๑๑)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. การนำหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรฐานสมรรถนะวิถีพัฒนา ผู้เรียนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ โรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น ไปใช้ในสถานการณ์ทั่วไป ควรคำนึงถึงความพร้อม และความต้องการของครูผู้รับการพัฒนา

๒. การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรฐานสมรรถนะวิถีพัฒนา ผู้เรียนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ โรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น ควรกระทำกับกลุ่มครูที่ไม่มากจนเกินไป เนื่องจาก การจัดกิจกรรมพัฒนากับครูกลุ่มใหญ่ อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของครูและผู้เรียนลดน้อยลงก็ได้

๓. กระบวนการพัฒนาสามารถปรับขยายระยะเวลาในการให้ครูจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นหรือนานขึ้น ก็ได้ รวมทั้งการกำหนดเวลาการนิเทศติดตามในชั้นเรียน ให้มีความเหมาะสมหรือยืดหยุ่นมากขึ้นก็ได้

๔. การกำหนดจำนวนนิเทศติดตาม ผู้ให้คำแนะนำปรึกษา เพื่อจะรับผิดชอบพัฒนาครูผู้สอนในแต่ละครั้ง สามารถปรับเพิ่มจำนวนได้ในสัดส่วนที่เหมาะสม รวมทั้งการกำหนดระยะเวลาในการสังเกตชั้นเรียน โดยมองข้อมูล ศักยภาพความพร้อมของครูทั้งผู้ให้และผู้รับการพัฒนาเป็นเงื่อนไขสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาบุคลากร ในรูปแบบและเงื่อนไขลักษณะอื่น ตามบริบท ความพร้อมและข้อจำกัดของผู้สอน ผู้นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำปรึกษาและปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	การพัฒนาห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครู ในศตวรรษที่ ๒๑	
(ภาษาอังกฤษ)	Virtual Classroom Development on Computer Network of National Institute for Development of Teachers, Faculty Staff and Educational Personnel for Necessary Skills Development of Teachers in the ๒๑ st Century	
ผู้ทำวิจัยและคณะ	นางสาวณัฐชนันท์ จันทคุปต์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนา
ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล บุญลือ รองศาสตราจารย์ ดร.อนิรุทธ์ สติมัน	ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี การออกแบบระบบการสอน สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

ในปัจจุบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งรวมเรียกว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารส่งผ่าน ณ แห่งใดแห่งหนึ่งในโลกนี้ สามารถสื่อสารไปยังสถานที่เกือบทุกแห่ง ระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้เชื่อมโยงประเทศทุกประเทศเข้าไว้ด้วยกัน จำนวนคนที่มีอยู่ในโลกอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้นทุก ๆ วัน การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเกิดขึ้นได้ง่ายมาก ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (MIT) กล่าวไว้ว่า แต่ละนาทีมีผู้ใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประมาณ ๕๐๐ คน นักศึกษามีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวร้อยละ ๘๐ ห้องสมุดเป็นระบบออนไลน์ ชั้นเรียนร้อยละ ๙๐ ให้การบ้านในระบบออนไลน์ ชั้นเรียนร้อยละ ๔๐ มีเว็บเพจของชั้นเรียน (พีเชอร์รี่ ดุรงค์เวโรจน์ม ๒๕๔๑ม ๓-๙) การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาของโลก ในหลายประเทศมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดังกล่าว มีการให้บริการทางการศึกษา ทั้งในรูปของการศึกษาในระบบ การให้การศึกษาต่อเนื่องแก่ผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน (Re-Training) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) โดยมุ่งเน้นการให้บริการด้านการเรียนรู้ภายใต้หลักการที่สำคัญ คือ ความยืดหยุ่น (Flexibility)

ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility and Affordability) คุณภาพ (Efficiency) และความสามารถในการรวบรวมความรู้ (Wisdom of Collection) (ชุมชนพจนานุกรม, ๒๕๔๕ : ๒๖-๒๘)

สำหรับ “ครู” เป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อภารกิจในการพัฒนาเยาวชนของชาติ โดยนอกจากครูจะต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครูแล้ว ยังต้องเป็นผู้ทรงความรู้ในเนื้อหาที่จะถ่ายทอดสู่ผู้เรียน และครูยังต้องจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ต้องพัฒนาศิษย์ให้มีทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑ ด้วย ดังนั้น การพัฒนาครูในศตวรรษที่ ๒๑ นั้น จะต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีระบบสนับสนุนการอบรมพัฒนาและการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการพัฒนา แต่อย่างไรก็ตาม ไม่เพียงแต่การสนับสนุนจากภายนอก ทั้งนี้ ตัวครูเองจะต้องพัฒนาตนเองไปสู่ครูในศตวรรษที่ ๒๑ ด้วย ต้องเปิดใจรับการเปลี่ยนแปลงอีกทั้งต้องมีทักษะและความสามารถรอบด้านที่ตั้งอยู่บนมโนธรรม และความอดทนเพื่อส่งเสริมให้ศิษย์มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างองค์ความรู้จากการหาคำตอบด้วยตนเอง รวมทั้งต้องสร้างศิษย์ให้มีทักษะชีวิตและการทำงานตามสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมอีกด้วย เมื่อสังคมโลกเปลี่ยนไป ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากโรงเรียนเพียงแห่งเดียว แต่สามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกที่เป็นสังคมรอบตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอินเทอร์เน็ต บทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ ๒๑ จึงต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยครูต้องช่วยแก้ไข และชี้แนะความรู้ที่ถูก ผิด ที่ผู้เรียนได้รับจากสื่อภายนอก รวมทั้งสอนให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ กลั่นกรองความรู้อย่างมีวิจารณญาณ ก่อนนำข้อมูลมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ครูยังต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและต้องพัฒนาทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของตนเองด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อพัฒนาห้องเรียนเสมือนสำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑
๒. เพื่อพัฒนาบทเรียนในห้องเรียนเสมือนสำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูไทยศตวรรษที่ ๒๑
๓. เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูไทยในศตวรรษที่ ๒๑ ผ่านห้องเรียนเสมือน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบอาสาสมัคร จากครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สนใจเข้ารับการอบรม จำนวน ๒๗๙ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ๑) ระบบห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ๒) แบบประเมินคุณภาพระบบห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ๓) บทเรียนในห้องเรียนเสมือนสำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ๔) แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนในห้องเรียนเสมือน สำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูไทยในศตวรรษที่ ๒๑ ๕) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ๖) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้อบรมพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าระดับของ Likert rating Scale วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ผลการประเมินคุณภาพระบบห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ในภาพรวมพบว่า มีคุณภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D. = ๐.๘๓)

๒) ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ผลการประเมินระดับคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๓๐) ผลการประเมินคุณภาพด้านการออกแบบสื่อการฝึกอบรมออนไลน์ ห้องเรียนเสมือนจริง ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = ๔.๙๖$, S.D. = ๐.๕๓)

๓) ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ผ่านระบบห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผลการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรม ($\bar{X} = ๒๗.๒๔$, S.D. = ๒.๘๓) สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ($\bar{X} = ๑๖.๐๘$, S.D. = ๖.๕๐)

๔) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมผ่านระบบห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำหรับพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ในภาพรวมผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๗๗$, S.D. = ๐.๔๘)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางการสนับสนุนการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับเทคโนโลยีออกเมนต์ดีเรียลลิตี้ (Augmented Reality) โดยจัดให้มีการพัฒนาการฝึกอบรมร่วมกับเทคโนโลยีออกเมนต์ดีเรียลลิตี้ (Augmented Reality) ด้วยการฝึกอบรม และจัดตั้งกลุ่มงาน เพื่อให้บริการและให้คำแนะนำกับครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกสังกัด

๒. วิทยากรสามารถนำไปเป็นแนวทางหรือประยุกต์ใช้กับรายวิชาต่าง ๆ โดยนำรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาไปเป็นต้นแบบสำหรับพัฒนาบทเรียนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา หรือตามบริบทของการฝึกอบรมห้องเรียนเสมือนได้

๓. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นำผลจากการพัฒนาระบบห้องเรียนเสมือนเปิดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่สนใจทุกสังกัดเข้ามาศึกษาบทเรียนในระบบได้ตลอดเวลา

๔. การใช้งานระบบห้องเรียนเสมือน มีการปฏิบัติการกับข้อมูลในปริมาณมาก และมีความซับซ้อน จำเป็นต้องมีระบบคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและระบบเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อรองรับการทำงานของระบบในด้านความเร็วในการประมวลผล และความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลจำนวนมากได้

๕. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ควรจัดทำคู่มือชี้แจงให้ผู้อบรมเข้าใจถึงหลักการและวิธีการอบรม ทั้งนี้ เพื่อที่จะให้ผู้อบรมสามารถเรียนรู้อบบเรียนเสมือนด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริง (Augmented Reality หรือ AR) ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาผลลัพธ์การฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีจักรวาลนฤมิตและออกเมนต์ดรีลลิตี (Augmented Reality) เช่น ด้านทักษะ พิสัย หรือด้านจิตพิสัย

๒. ควรมีการศึกษา ออกแบบ และพัฒนาบทเรียนห้องเรียนเสมือนผสมผสานโลกจริงกับอุปกรณ์มือถือหรือคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต เพื่อให้สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนผสมผสานโลกจริงกับอุปกรณ์ที่หลากหลาย

๓. ควรมีการนำระบบห้องเรียนเสมือนที่พัฒนาขึ้นนี้ไปวิเคราะห์องค์ประกอบเพิ่มเติมโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการประเมินผลผู้อบรม ควรมีการพัฒนาให้มีการทำแบบทดสอบได้หลากหลาย เพื่อรองรับเนื้อหาเฉพาะด้านที่ต้องอาศัยระบบการประเมินผลที่ครอบคลุมการวัดผลเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ประกอบด้านการวัดผลและประเมินผลที่มีมาตรฐาน

๔. ควรมีการวิจัยและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงร่วมกับบทเรียนวิชาอื่น ๆ เช่น การฝึกอบรม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อให้เกิดความหลากหลาย

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) แนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

(ภาษาอังกฤษ) Approach to the Development of Learning Instructional to Empowering Learning skills in the ๒๑” Century of Secondary Students in Nakhon Phanom Special Economic Development Zone

ผู้ทำวิจัยและคณะ
ดร.นัยนา ฉายวงศ์   ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สนง.ศชจ.นครพนม
ดร.อิสราภรณ์ ชูมาศ   ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สนง.ศชจ.นครพนม
นางพัชรินทร์ นวลตา   ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สนง.ศชจ.นครพนม

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย   ดร.วิไลวรรณ สิทธิ   ข้าราชการบำนาญ อดีตศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต ๑

นายธัญญ์สุธี ภัคธารีรัตน์   ศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

ดร.นุชรรัตน์ ประสิทธิ์ศิลป์ชัย   รองศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

ดร.อดุลย์ ไพรสณฑ์   ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์   สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม สป.ศช.

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย   ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย   ๒๕๖๖

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

จังหวัดนครพนม เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยรัฐบาลได้ประกาศให้ ๑๐ จังหวัดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา หนองคาย นครราชสีมา เชียงราย นครพนม และกาญจนบุรี โดยหวังว่า ๑๐ จังหวัดนี้จะช่วยกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และทำให้เกิดความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น นอกจากนี้อีกเรื่องที่เป็นโจทย์ใหญ่ คือ การพัฒนาคนเพื่อให้มีจำนวนและคุณภาพเพียงพอต่อการเติบโตในพื้นที่ เพราะคนคือหัวใจสำคัญของการพัฒนา ดังที่เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว ๖๒๕๖๑) ได้นำเสนอประเด็นสำคัญในการจัดการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีอยู่ ๕ เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ ๑ การจัดการศึกษาที่ยังขึ้นอยู่กับสถานศึกษาเป็นหลัก ทั้งในด้านของบุคลากรทรัพยากร หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ สถานศึกษาเองมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ประสพการณ์ ความเชี่ยวชาญ และเครือข่าย รวมถึงภาระงานที่ต้องทำเป็นประจำ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาบุคลากรของตนเองให้มีความเชี่ยวชาญในทุกด้าน จึงไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดได้ เรื่องที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ส่วนหนึ่งยังไม่ทราบว่าจังหวัดของตนเองจะพบกับ การเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เมื่อขาดความเข้าใจในเรื่องนี้ ประกอบกับ ในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ไม่ทราบถึงแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม จึงไม่รู้ว่าต้องเตรียมตัวอย่างไร เรื่องที่ ๓ ทิศนคติของผู้ปกครองและ

ผู้เรียนบางส่วนยังให้ความสำคัญกับการเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย ทักษะที่มองว่ามหาวิทยาลัยเป็นหลัก การศึกษาเพื่ออาชีพเป็นรองโดยไม่มีข้อมูลเพียงพอว่าตลาดแรงงานในจังหวัดต้องการแรงงานในสาขาใดบ้าง ทำให้แม้จะมีการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพก็ยังไม่ได้รับความสนใจจากผู้ปกครองหรือผู้เรียน เรื่องที่ ๔ สถานประกอบการในพื้นที่ไม่มีความพร้อมในการร่วมจัดการเรียนการสอน ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ ในสถานประกอบการยังขาดทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ จึงไม่สามารถพัฒนาทักษะผู้เข้ามาฝึกงานได้เต็มที่ ประกอบกับสถานประกอบการส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ทำให้มีบุคลากรไม่เพียงพอที่จะจัดสรรมาช่วยจัดการ เรียนรู้ เรื่องที่ ๕ สถานศึกษายังไม่มีเกณฑ์การประเมินความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากสภาพอนาคตของจังหวัดยังไม่ชัดเจน ทั้งในด้านเศรษฐกิจภาพรวม และ ความต้องการของตลาดแรงงาน ประกอบกับการประเมินความสำเร็จของทักษะในการทำงาน มีวิธีการคิดและ การประเมินที่แตกต่างจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ดังนั้น โจทย์ใหญ่ที่เป็นหัวใจของความสำเร็จในการจัด การศึกษาสำหรับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ จะต้องไม่ให้สถานศึกษาเป็นผู้รับภาระในการสร้างคนเพียงลำพัง ทุกภาคส่วนในพื้นที่ควรรับผิดชอบร่วมกัน การมีส่วนร่วมไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเงินเสมอไป และควรส่งเสริม ให้สังคมยอมรับการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ ด้วยการแนะนำ การให้ข้อมูลตลาดแรงงาน และการสื่อสารผ่าน ช่องทางต่าง ๆ เพื่อคนในพื้นที่เกิดความรู้สึกร่วมในการขับเคลื่อนจังหวัดของตนเองให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

๒. เพื่อศึกษาผลการใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จำนวน ๑๕ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ๑) แนวทาง การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษนครพนม และ ๒) แบบรายงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับผู้เรียนระดับ มัธยมศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ แบ่งเป็น ๖ ส่วน ดังนี้ ๑) ความเป็นมา ๒) วัตถุประสงค์ ๓) เนื้อหา ๔) การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ๕) สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และ ๖) การวัดผลและประเมินผล

๒. ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ได้แก่ ความเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (ร้อยละ ๑๐๐), ทักษะการอ่าน (ร้อยละ ๙๓.๙๙), ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ทักษะการแก้ปัญหา (ร้อยละ ๘๐), และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ร้อยละ ๘๐) ทักษะแห่งศตวรรษที่ครู นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้น้อยที่สุด ได้แก่ ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (ร้อยละ ๑๓.๓๓), ทักษะ ด้านความเข้าใจวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (ร้อยละ ๑๓.๓๓), และทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (ร้อยละ ๒๐)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ที่ครูกลุ่มตัวอย่างพัฒนาขึ้นส่วนใหญ่ส่งเสริมทักษะการอ่าน และทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙)

๒. ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่ครูกลุ่มตัวอย่างพัฒนาขึ้นส่วนใหญ่ครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน คอมพิวเตอร์ และกิจกรรมชุมนุม ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาในบริบทอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการขยาย/เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ให้มีจำนวนมากขึ้น เพื่อให้ได้ผลการพัฒนาที่มีความหลากหลาย และครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒. ควรมีการศึกษา/วิจัยและพัฒนาแนวทางการวัดผลประเมินผลทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑

๓. ควรมีการศึกษา/วิจัยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการสร้างและนวัตกรรม (Creativity and Innovation : C๒) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding : C๓) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills : C๗)

๔. ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills : C๗) ที่ครูผู้สอนพัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation : C๒) ได้ยังประสบปัญหาด้านการจำหน่ายสินค้า ซึ่งผลการวิจัยเสนอแนะควรมีการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy : C๖) เพื่อการจำหน่ายสินค้าผ่านแพลตฟอร์มแบบโซเชียลมีเดีย (Social Commerce) อาทิ เทคนิคการไลฟ์สด (Live) การจำหน่ายสินค้าผ่านเว็บไซต์ Facebook, Instagram, Twitter, TikTok เป็นต้น

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนแห่งการคิด (Thinking School) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียนในจังหวัดยโสธร

(ภาษาอังกฤษ) The research and development of a learning activities model by thinking school for promoting the student's innovative thinking

ผู้ทำวิจัยและคณะ ดร.กวิศรา ชื่นอุรา ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

หัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ คือ การพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการใช้ความคิดเพื่อการแก้ปัญหา และการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข การคิดจึงมีความสำคัญที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้นักเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่ต้องเป็นผู้พัฒนาประเทศชาติต่อไป ให้เป็นผู้ที่สามารถใช้ทักษะกระบวนการคิดในการแก้ปัญหาได้ เพราะการคิดเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิต ทั้งในปัจจุบันและในสังคมโลกอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความพยายามในการพัฒนาทักษะการคิดในโรงเรียนไม่ใช่เรื่องใหม่ ที่ผ่านมาทั่วโลกมีความพยายามมานานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่กลางทศวรรษที่ ๑๙๘๐ โดย OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) ได้นำเสนอรายงานที่เน้นย้ำความสำคัญและความต้องการที่โรงเรียนจะต้องผลิตนักเรียนที่เป็นนักคิดอย่างอิสระ (Independent Thinker) และเป็นผู้แก้ปัญหาได้ (Problem-Solvers) (บรรจง อมรชีวิน. ๒๕๕๔ : ๒๕) สอดคล้องกับมกราพันธ์ จุฑะรสก (๒๕๕๕ : ๑-๕) ที่ระบุว่า การสอนกระบวนการคิดหรือการสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น นับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นฐานไม่ว่าจะเป็นการคิดในมิติใด

สำหรับการดำเนินการพัฒนาเพื่อปฏิรูปโรงเรียนส่งเสริมการคิดเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนสภาพการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๐ ไปสู่ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งสิ่งคิโปรได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักการ “สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น” ทดลองใช้ในโรงเรียนนาร่อง TLLM (Teach Less Learn More lignite School) ซึ่งหน้าที่หลักของโรงเรียน คือ เน้นการส่งเสริมความสนใจเรียนรู้อย่างแท้จริงเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาและใช้ทักษะกระบวนการคิดในการแก้ปัญหา โรงเรียนนาร่อง TLLM มีขนาดต่าง ๆ กัน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งดำเนินงานภายใต้พันธกิจที่กำหนดร่วมกัน (Fogarty & Pete. ๒๐๑๐ : ๑๐๐-๑๐๑) สอดคล้องกับ Costa (๒๐๐๗ : ๔-๕)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน

๒. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนแห่งการคิด (Thinking School) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน

๓. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยและพัฒนา และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาตามขั้นตอน ๔ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน

ระยะที่ ๒ สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนแห่งการคิด (Thinking School) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน

ระยะที่ ๓ ชั้นทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนแห่งการคิด (Thinking School) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน

ระยะที่ ๔ ชั้นประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนแห่งการคิด (Thinking School) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน

ประชากร ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๗ คน ศึกษาพิเศษ จำนวน ๑๖ คน ผู้บริหาร จำนวน ๒๖๕ คน ครูผู้สอน จำนวน ๒๖๕ คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๒๖๕ คน รวมทั้งสิ้น ๘๘๘ คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๑๐ คน ศึกษาพิเศษ จำนวน ๒๐ คน ผู้บริหาร จำนวน ๔๐ คน ครู จำนวน ๔๐ คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๔๐ คน รวมทั้งสิ้น ๑๕๐ คน กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. ๒๕๔๓ : ๙๖)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน ปรากฏผลดังนี้ สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการในการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาที่พบ คือ ขาดความเชื่อมโยงในการจัดหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผล ประเมินผลเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน

๒. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนแห่งการคิด (Thinking School) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน ปรากฏผลดังนี้ การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนแห่งการคิด (Thinking School) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน ที่ผ่านมาปรับปรุงและพัฒนาสามารถนำไปใช้ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา

ทักษะการคิดของผู้เรียนได้จริง โดยการดำเนินการมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียนแห่งการคิด และส่วนที่ ๒ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมี ๕ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ เปิดใจให้พร้อมรู้ (Open-mind) ขั้นตอนที่ ๒ คิดดูวิธีแก้ (Problem solving) ขั้นตอนที่ ๓ รู้แน่ด้วยการปฏิบัติ (Practice) ขั้นตอนที่ ๔ ประเมินวัดได้แนวคิด (Evaluate) และขั้นตอนที่ ๕ สะกิดต่อประยุกต์ใช้ (Activate & Apply)

๓. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ภายใต้การขับเคลื่อนเครือข่ายครุณักวิจัยจังหวัดยโสธร ปรากฏผลดังนี้ กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ภายใต้การขับเคลื่อนเครือข่ายครุณักวิจัยจังหวัดยโสธร ภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๒$, $SD = ๐.๕๓$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นการดำเนินงานที่เน้นการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้น ในการนำรูปแบบไปใช้ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกัน

๒. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

๓. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนร่วมกันกำหนดกรอบระยะเวลาของการพัฒนาให้ชัดเจน

๔. กำหนดทีมงาน ครุณักวิจัย หรือคณะกรรมการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการคิด ออกแบบนวัตกรรมในโรงเรียนเพื่อให้ผู้รับผิดชอบหรือเจ้าภาพหลักในการประสานงานต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาของการใช้รูปแบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๒. ควรดำเนินการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบในการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เน้นการสร้างเครือข่ายมากขึ้น

๓. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาการคิดออกแบบนวัตกรรมในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้ได้นวัตกรรมจัดการศึกษาที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยง ซึ่งจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างต่อเนื่อง

๔. ควรศึกษาวิจัยโดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในประเด็นอื่น ๆ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาการ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

(ภาษาอังกฤษ) Development of Infernal Supervision Model Using Professional Learning Community for Private Schools under Roi Et Provincial Education Office

ผู้ทำวิจัยและคณะ ดร. สุทัศน์ สังคะพันธ์ ศึกษาพิเศษ ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย -

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ๒๕๖๖

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม และคุณภาพของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมือง ประกอบไปด้วย พลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว และได้ผลที่แน่นอน ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘ จึงกำหนดให้มีกลไกและระบบการผลิตคัดกรองและพัฒนา ผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยให้สอดคล้องกัน ทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย

การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคลากรเกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพการศึกษาและการเรียนการสอน โดยการแนะนำช่วยเหลือจากผู้นิเทศฯ ไปสู่ผู้รับการนิเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน การนิเทศการศึกษาจึงยังคงมีความจำเป็นที่ต้องดำรงอยู่ในระบบการศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความเคลื่อนไหวทางการศึกษา ช่วยรักษามาตรฐานการศึกษาและเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงในการเกิดขึ้นการศึกษา อันจะส่งผลให้การศึกษาเกิดการพัฒนาลงสู่ผู้เรียน (เสาวณี สิริสุขศิลป์, ๒๕๖๔) การนิเทศเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการบริหาร การบริหารงานจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องมีกระบวนการนิเทศที่ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศก์ภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด
4. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมี 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 300 คน ระยะที่ 2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและรับรองรูปแบบ จำนวน 12 คน ระยะที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 84 คน และระยะที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 43 คน โดยการสอบถามและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การประชุมระดมความคิด แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินการปฏิบัติงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน PNI และสถิติทดสอบที (Paired t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมโรงเรียนส่วนมากยังไม่มีระบบการนิเทศภายในที่เป็นรูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน และผู้นิเทศไม่มีความรู้ในกระบวนการนิเทศไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมครูและผู้บริหารต้องการพัฒนาองค์ความรู้ในกระบวนการนิเทศที่ถูกต้องให้กับผู้นิเทศ มีรูปแบบการนิเทศที่ชัดเจน เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้รับการนิเทศ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ เมื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการจำเป็น (PNI) ในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และด้านการวัดผลและประเมินผลตามลำดับ

2. รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ดที่พัฒนาขึ้น ใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเตรียมความพร้อม 2) การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ 3) การปฏิบัติเพื่อนิเทศบูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ

๔) การสะท้อนเพื่อประเมินผล และ ๕) การสรุปเพื่อรายงานผล ส่วนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ๖ องค์ประกอบ คือ ๑) วิสัยทัศน์ร่วม ๒) ทีมร่วมแรงร่วมใจ ๓) ภาวะผู้นำร่วม ๔) การเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ ๕) ชุมชนกัลยาณมิตร และ ๖) โครงสร้างสนับสนุนชุมชนและรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๒ คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

๓. การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด จากผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มทดลองใช้ ๑) ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1/E_2) ๘๗.๖๑/๘๕.๔๔ ๒) มีคะแนนการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลังการพัฒนามากกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๓) ผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้จริงในทั้ง ๑๒ โรงเรียน ภายหลังจากการอบรมพัฒนาโดยใช้รูปแบบการนิเทศ โดยการนิเทศ กำกับ ติดตามได้เข้าสังเกตและเยี่ยมชั้นเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๔) ผลการปฏิบัติการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (กลุ่ม PLC) ในโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับยอดเยี่ยม ๕) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนผู้ร่วมวิจัย ต่อการนิเทศรูปแบบการนิเทศ พบว่า โดยรวมผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ๖) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนตามรูปแบบการนิเทศภายใน พบว่า โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

๔. ผลประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้ พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

๑. โรงเรียนที่ต้องการนำรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ดไปใช้ ควรพิจารณาถึงบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรก่อนว่า มีความเหมาะสม สอดคล้องกับการนำรูปแบบการนิเทศนี้ไปใช้ในการพัฒนาครูหรือไม่ ทั้งนี้ เพราะความสำเร็จของการนิเทศ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและบริบทขององค์กร ดังนั้น โรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการนำแนวทางนี้ไปใช้ในการพัฒนาครู ผู้บริหารควรมีความเชื่อในหลักประชาธิปไตยในการทำงาน และให้ความสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และควรมีการบริหารงานแบบเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการ พัฒนาการเรียนการสอน

๒. รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ที่เรียกว่า “AISER Model” มี ๕ ขั้นตอน ดังนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนำ รูปแบบการนิเทศการสอนไปใช้ ควรพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

๓. จากรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัด ร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนด นโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือในโรงเรียนในด้านการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น สำนักงานศึกษาธิการ

จังหวัด ควรนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางกับโรงเรียนเอกชนทุกแห่งในการนิเทศภายในประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนหรือสังคม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างการนิเทศภายใน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรมีการศึกษาเทคนิคการนิเทศต่าง ๆ ต่อไป

๒. ควรนำแบบนิเทศอื่น ๆ มาใช้บูรณาการ เพื่อการนิเทศที่ใช้มีความหลากหลายขึ้น และเพื่อเพิ่มทักษะของผู้นิเทศให้มีศักยภาพส่งผลต่อการพัฒนาระบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๓. ควรศึกษาต่อยอดจากรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่น ๆ ระดับภาคหรือระดับประเทศ

๔. ควรมีการพัฒนาในรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาให้กับครูที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศภายใน ในระดับสถานศึกษาหรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา

แผนงานที่ ๒ แผนงานการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเพื่อการแข่งขัน และมึงานทำ จำนวน ๓ โครงการ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย

(ภาษาอังกฤษ) Research and Development of Area-Based Educational Management Model to Enhance Entrepreneurship Basic Competencies of Basic Education Students in Loei Province.

ผู้ทำวิจัยและคณะ

นายฤทธิวิทย์ พินิจนิก ศึกษาานิเทศก์
นางสาววนิดา สิมพล ศึกษาานิเทศก์
นางสาวปทิตตา เยี่ยมหาร ศึกษาานิเทศก์
นางสาวณัชชานันท์ มังคละโยธิน ศึกษาานิเทศก์

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย

นายเฉลิมชัย แสนมหาชัย ศึกษาธิการจังหวัดเลย
นายไพโรจน์ พรหมสอน ผอ.สนง.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
นายกัมปนาท ศรีเชื้อ ผอ.สนง.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑
นายประสิทธิ์ คำกิ่ง ผอ.สนง.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๒
นายปัญญาพล แสงคำไพ ผอ.สนง.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๓
นายศุภกฤต แกมนิรัตน์ ผอ.วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย
นายสายชล ชมภู ผอ.วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย
ว่าที่ ร.อ.อนก แสนมหาชัย ผอ.วิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย
นายอดิศักดิ์ ปัญญาสิม ผอ.วิทยาลัยการอาชีพวังสะพุง

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

กระทรวงศึกษาธิการ คือ กลไกหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญา ทักษะ และสมรรถนะของ คนในชาติ ซึ่งจะกลายเป็นต้นทุนสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศต่อไป ภายใต้วิสัยทัศน์ของแผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ “ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ และรองรับการศึกษาระดับสูง และความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ ๒๑” (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง ศึกษาธิการ, ๒๕๕๙) และในแผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ กำหนดให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดในเชิง สร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๆ สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นใน

ศตวรรษที่ ๒๑ และยุทธศาสตร์ที่ ๓ มีการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา และด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีที่มีคุณภาพ เพิ่มจำนวนบัณฑิตในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน มีสมรรถนะ มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ประชาชนได้รับการฝึกอาชีพ ตามความถนัดและความสนใจ รวมทั้งมีผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในเชิง พาณิชยกรรม การให้การรักษายาบาล และพัฒนาความเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาของภูมิภาค (กระทรวง ศึกษาธิการ, ๒๕๕๙)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลยร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่จังหวัดเลย ได้ส่งเสริม กิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนและเยาวชนภายในจังหวัดที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้มีความรู้และทักษะต่าง ๆ ด้านงานอาชีพสูงขึ้นในรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามบริบท ของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา และกิจกรรมเสริมพิเศษ ในโอกาสต่าง ๆ และการดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จังหวัดเลยให้ความสำคัญกับการเพิ่มสัดส่วนของการเรียนต่อในสายอาชีพของนักเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ผลจากการ ร่วมแรงร่วมใจของทุกภาคส่วนทุกหน่วยงานเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวยังไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง และนั่นก็ทำให้นักการศึกษาของจังหวัดเลยได้รับบทเรียนว่า หากดำเนินการจะดำเนินการด้วยวัตถุประสงค์ ดังกล่าวต่อไป อาจจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติ หรือวิธีการคิดใหม่ นั่นจึงนำมาสู่แนวคิด “การจัดการศึกษา ด้านผู้ประกอบการ” (entrepreneurship education)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐาน สำหรับการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีขั้นตอนการวิจัย ๔ ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ ๑ ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ (R๑) ระยะที่ ๒ พัฒนารูปแบบ (D๑) ระยะที่ ๓ ทดลองใช้รูปแบบ (R๒) และระยะที่ ๔ ประเมินผลและปรับปรุง (D๒) เก็บรวบรวมข้อมูล แบบผสมผสานทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบนิเทศ ดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา ๒๕๖๕ กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเลย จำนวน ๙ โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสอดคล้องระหว่าง ผู้ประเมิน และสถิติทดสอบที่ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการรับรู้สมรรถนะพื้นฐานในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนจังหวัดเลย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับสมรรถนะที่มีค่าการรับรู้สูงสุดในระดับสูงสุด คือ การทำงานร่วมกับคนอื่น ส่วนสมรรถนะที่มีค่าการรับรู้ในระดับต่ำที่สุด คือ การสร้างแรงบันดาลใจและผลักดันผู้อื่น สภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีมุมมองที่ดีต่อการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียน โดยเห็นว่า การส่งเสริมทักษะอาชีพเป็นเรื่องที่ดี เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ผู้เรียนต้องมีทักษะพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต สามารถส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนด้านการมีวินัย ครูได้มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม อาชีพที่โรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนการสอนไม่ได้เกิดจากความสนใจของนักเรียน แต่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะบุคคลของครู ดังนั้น การสอนอาชีพจึงจำกัดอยู่ภายในโรงเรียน ไม่ได้ฝึกนักเรียนในทุกมิติของการเรียนรู้ ความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ต้องการส่งเสริมการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ต้องการจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักตนเอง ค้นพบตนเอง สามารถตัดสินใจวางแผนศึกษาต่อเพื่อเข้าสู่อาชีพหรือออกไปประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต คาดหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ มีทักษะการคิด ทักษะการลงมือปฏิบัติ และทักษะการแก้ปัญหา

๒. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดเลย เป็นรูปแบบเชิงทฤษฎี โดยประยุกต์ใช้กระบวนการออกแบบตามแนวทาง ADDIE Model มี ๓ องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ ๑ วิเคราะห์สำรวจสภาพภูมิสังคม (Analyze) องค์ประกอบที่ ๒ ออกแบบและพัฒนา (Design and Develop) องค์ประกอบที่ ๓ ปฏิบัติและประเมินผล (Implement and Evaluate)

๓. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดเลย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนแบ่งได้ ๒ ประเภท คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการเชิงพาณิชย์ และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการทางสังคม ส่วนใหญ่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน โดยสามารถจัดประเภทของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้ ๓ ประเภท ประกอบด้วย ประเภทที่ ๑ กิจกรรมการเรียนรู้ได้รับการออกแบบและดำเนินการโดยครูในโรงเรียน ประเภทที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบและดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยวิทยากรภายนอก และประเภทที่ ๓ กิจกรรมการเรียนรู้มีการออกแบบและดำเนินการร่วมกันโดยครูในโรงเรียนและวิทยากรภายนอก โดยการเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐานตามบริบทของตนเอง แต่การจัดและแสวงหาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐานโรงเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาต่อ

๔. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดเลย พบว่า ภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสมและถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผลการวิเคราะห์ฉันทามติเพื่อรับรองรูปแบบจากค่าความสอดคล้องระหว่างการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความสอดคล้องในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. การวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนรับรู้สมรรถนะด้านการสร้างแรงบันดาลใจและผลักดันผู้อื่นอยู่ในระดับต่ำที่สุด และผลจากการประเมินของครูผู้สอน พบว่า ด้านที่นักเรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนามากที่สุดคือ ด้านการจัดการกับความไม่ชัดเจนและความเสี่ยง ดังนั้น สมรรถนะที่มองด้านดังกล่าวควรรับการพัฒนาเป็นพิเศษ โดยโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งหากเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสนใจการพัฒนาสมรรถนะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

๒. จากการวิจัยพบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีมุมมองที่ดีต่อการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียน โดยเห็นว่าการส่งเสริมทักษะอาชีพเป็นเรื่องที่ดี เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักตนเอง ค้นพบตนเอง สามารถตัดสินใจวางแผนศึกษาต่อเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของทุกโรงเรียน ควรมีการบรรจุการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานให้นักเรียนทุกคนมีคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ มีทักษะการคิด ทักษะการลงมือปฏิบัติ และทักษะการแก้ปัญหา

๓. ปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนคือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะบุคคลของครู ซึ่งส่งผลให้เป็นข้อจำกัดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน ดังนั้น ทางเลือกหนึ่งที่โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ คือ การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ ฯลฯ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะดังกล่าวของนักเรียน

๔. จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task Center Instruction) ตามบริบทของตนเองได้ แต่การจัดและแสวงหาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน (Work-Based Learning) โรงเรียนส่วนใหญ่ควรมีการพัฒนาต่อ ดังนั้น โรงเรียนควรจัดเวลาและสถานที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการทำงานในสถานการณ์จริงให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ทั้งด้านความสำเร็จและความล้มเหลว อันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและทักษะชีวิตให้กับนักเรียนในโลกของความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

๕. รูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดเลย ความเป็นประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสมและถูกต้อง ได้รับการรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของโรงเรียนในการนำรูปแบบนี้ไปใช้ในการพัฒนานักเรียน ซึ่งจุดเด่นของรูปแบบคือ ความเป็นระบบแต่ยืดหยุ่น ให้อิสระแก่ครู ผู้บริหารและนักเรียนได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของตนเองและความสนใจของนักเรียน ทั้งนี้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานคือ การนำรูปแบบลงสู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้ที่จะเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงาน คือ การนำรูปแบบลงสู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้ที่จะเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างความสำเร็จดังกล่าว คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไป ควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนการสร้างความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาครูก่อนนำรูปแบบไปใช้เพื่อให้การดำเนินงานตามรูปแบบมีความตรงมากยิ่งขึ้น

๒. ข้อจำกัดของโรงเรียนในการดำเนินงานตามรูปแบบนี้ คือ ความพร้อมด้านทักษะความสามารถของครู สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามรูปแบบให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน (Work-Based Learning) ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการออกแบบการส่งนักเรียนไปฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการต่าง ๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ตรงในสถานการณ์จริง

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักศึกษา
ระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(ภาษาอังกฤษ) Developing a tripartite supportive student care system to reduce
dropouts of vocational students under the Office of Vocational
Education Commission

ผู้ทำวิจัยและคณะ นางยุตนาถ กัลปดี ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
นายสมยศ ชิมิโตร ผู้อำนวยกาวิทยาลัยเทคโนโลยีมาเรียบริหารธุรกิจ นครราชสีมา
นายพิรุณ เรื่องไพศาล รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมาเรียรักษ์
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย นายกฤตพล ชุตินุกูลศิริ ศึกษานิเทศก์จังหวัดนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญ
งอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการ
ประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และ
ความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลก
(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ๒๕๖๐ : ก) การศึกษาไทยในปัจจุบันเป็นการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษา
ของชาติ คือ พัฒนาคณะพัฒนาครูอาจารย์ พัฒนาสังคมในหลากหลายรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กร
ภาครัฐและเอกชน เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นด้านอาชีวศึกษามากขึ้น เพื่อการมีงานทำโดยอาศัยปัจจัยหลักทั้งจาก
ภายในและภายนอกองค์กรหลายปัจจัย เช่น ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านระบบราชการ ด้านการเมือง
การปกครอง และด้านคุณธรรมจริยธรรม (ประหยัด พิมพา. ๒๕๖๑ : บทคัดย่อ) การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือ
สำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ ประเทศต่าง ๆ
ทั่วโลกได้ให้ความสำคัญ และทุ่มเทพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทัน
การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก สำหรับประเทศไทย
ก็เช่นเดียวกันให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มี
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการศึกษา
ประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๖๐ : ๑)

การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับ
เทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และ
ภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถ

นำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระ ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง และความสามารถในการประยุกต์สู่อาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๕๙ : ๑-๒)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓. เพื่อพัฒนาระบบ ประเมินระบบ และคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๔. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๑) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ๒) ด้านการคัดกรองผู้เรียน ๓) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ๔) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน และ ๕) ด้านการส่งต่อผู้เรียน

ขั้นตอนที่ ๒ การศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักศึกษาศูนย์การศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา ๒๕๖๔ จำนวน ๒๕ แห่ง โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๐๐ คน ครู จำนวน ๑,๗๖๐ คน และนักศึกษา จำนวน ๓๗,๔๑๗ คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๖๔ : online)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักศึกษาศูนย์การศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา ๒๕๖๔ โดยการเลือกสถานศึกษาทั้งหมด จำนวน ๒๕ แห่ง และกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร ครู และนักศึกษา ตามจำนวนที่ได้จากการเทียบจำนวนประชากรกับตารางของ Krejci และ Morgan. (๑๙๗๐ : ๖๘๐) ได้ผู้บริหาร จำนวน ๘๐ คน ครู จำนวน ๓๑๕ คน และนักศึกษา จำนวน ๓๘๐ คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๗๗๕ คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ ๓ การพัฒนาระบบ ประเมินระบบ และคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ ๔ การศึกษาประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำผลจากขั้นตอนที่ ๑ และขั้นตอนที่ ๒ มาสังเคราะห์และสรุปประเด็นเพื่อยกร่างระบบ และจัดทำร่างคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และดำเนินการประเมินระบบ และคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคี

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบหลัก และ ๖๕ องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ๑) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี ๑๕ องค์ประกอบย่อย ๒) ด้านการคัดกรองนักศึกษา มี ๑๓ องค์ประกอบย่อย ๓) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักศึกษา มี ๑๒ องค์ประกอบย่อย ๔) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มี ๑๓ องค์ประกอบย่อย และ ๕) ด้านการส่งต่อ มี ๑๒ องค์ประกอบย่อย

๒. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๓. ผลการพัฒนาระบบ ประเมินระบบ และคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓.๑ ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๕ ประเภทย่อย ๓๔ องค์ประกอบย่อย

๓.๒ ผลการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๓.๓ ผลการประเมินคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

๔. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ข้อที่ระบุว่า สถานศึกษาและครูที่ปรึกษา มีการจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

๒. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองผู้เรียน ข้อที่ระบุว่า สถานศึกษามีผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการคัดกรองผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการคัดกรองผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

๓. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ข้อที่ระบุว่า สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อย และการพัฒนาปรับปรุงตนเอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อย และการพัฒนาปรับปรุงตนเองเพิ่มมากขึ้น

๔. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน ข้อที่ระบุว่า สถานศึกษาจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ชุมชน และสถานประกอบการ เพื่อเป็นการป้องกัน และแก้ไขปัญหาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

๕. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อผู้เรียน ข้อที่ระบุว่า สถานศึกษาประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญทุกฝ่าย เพื่อให้กระบวนการส่งต่อสามารถแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญทุกฝ่าย เพื่อให้กระบวนการส่งต่อสามารถแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และสถานประกอบการ ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒. คว้ารศัษาควมคาคดหวังของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนัักศัษาระดับอาชีวศัษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศัษา

๓. คว้ารศัษาควมพืงพอใจของผู้ปกครอง และชุมชนด้านการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนัักศัษาระดับอาชีวศัษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศัษา

๔. คว้ารศัษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับควมพืงพอใจของผู้ปกครอง และชุมชนเชิงคุณภาพและนำข้อมูลมาใช้ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจะได้ข้อค้นพบที่เจาะลึกในแต่ละประเด็นมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนัักศัษาระดับอาชีวศัษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศัษาให้ตรงตามควมต้องการมากยิ่งขึ้น

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	การพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบ ROJET'S Model
(ภาษาอังกฤษ)	Development of prototype school for operation for prevention and solution of the adolescent pregnancy problem for vocational school in roi-et province by ROJET'S Model.
ผู้ทำวิจัยและคณะ	ดร.เพิ่มพูน ร่มศรี ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ดร.เสาวณิต ร่มศรี ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย นายสมปอง อเนกบุญ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ นายชำนาญ ระบาดรด ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ นายสุวัฒน์พงษ์ ร่มศรี ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ นายอวยชัย สุขคะพันธ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ นางวาริรัตน์ ทวยสอน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย	-
หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์	กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย	๒๕๖๔-๒๕๖๕
ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย	๒๕๖๖

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

สภาพสังคมปัจจุบันส่งผลให้การดำรงชีวิตของครอบครัวไทยจำนวนมากต้องดิ้นรน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องทำมาหากินเลี้ยงชีพ เป็นผลให้ครอบครัวส่วนหนึ่งไม่สามารถดูแลบุตรหลานให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ เด็กจำนวนมากไม่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของตนเองเมื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่น และอาจปรับตัวให้เท่าทันสภาพแวดล้อมรอบตัวได้ ประกอบกับการพัฒนาด้านสาธารณสุขและการกินอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เด็กเติบโตสู่วัยเจริญพันธุ์ได้เร็วขึ้น การขาดโอกาสเรียนรู้เรื่อง เพศศึกษา การไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่เป็นมิตร การเข้าถึงสื่อทุกรูปแบบได้โดยไร้ขีดจำกัด ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศเร็วขึ้นโดยขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการฝึกฝนทักษะชีวิตเพื่อดูแลและรักษาความสัมพันธ์ทางเพศให้ราบรื่นปลอดภัย ไม่เกิดผลกระทบต่อตนเองและคนที่เกี่ยวข้อง

สถานการณ์ที่ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหรือ “ท้องไม่พร้อมของเด็กวัยรุ่นเรียน” ในประเทศไทยได้มีความพยายามหาแนวทางแก้ปัญหากันมาอย่างต่อเนื่องกว่าทศวรรษ แต่ยังคงพบว่ามีในประเทศไทยการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้เพิ่มขึ้นเป็นอันดับ ๒ ของประเทศในอาเซียน ศูนย์สร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่นโรงพยาบาลรามธิบดีประมาณการ ทำแท้งของวัยรุ่นถึงปีละสามแสนคนหรือวันละ ๑,๐๐๐ คน รวมทั้งอัตราการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ในจังหวัดร้อยเอ็ดก็เช่นกันพบการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสูงขึ้น โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี ที่มีอัตราการตั้งครรภ์ที่สูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อพัฒนารูปแบบ ROJET'S Model ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบ ROJET'S Model
4. เพื่อประเมินสถานศึกษาต้นแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบ ROJET'S Model

วิธีดำเนินการวิจัย

- ขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้
- ระยะที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาการดำเนินงาน โดยสำรวจกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 200 คน สันทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน
  - ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ROJET'S Model ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
  - ระยะที่ 3 การพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบ ROJET'S Model
  - ระยะที่ 4 การประเมินสถานศึกษาต้นแบบ การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐาน คือ วัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ของจังหวัดร้อยเอ็ด มีอัตราการคลอดมีชีพสูงกว่าระดับประเทศ ระดับเขตสุขภาพ และสูงกว่าทุกจังหวัดในเขตสุขภาพที่ 7 ส่วนสภาพปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน และความรู้ใหม่ ขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องจากต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
2. รูปแบบ ROJET'S Model ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด คือ มาตรฐานและประเด็นพิจารณา (O : OTTAWA) ซึ่งมี 5 มาตรฐาน 15 ประเด็นพิจารณา
3. มีสถานศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมพัฒนา จำนวน 5 แห่ง คือ วิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด วิทยาลัยเทคนิคเกษตรวิสัย วิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด และวิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการพลาญชัยร้อยเอ็ด ซึ่งได้รับการพัฒนาตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้บริหารโรงเรียน 2) พัฒนาคู่มือแก่นักเรียน 3) พัฒนานักเรียนแก่นักเรียน และ 4) นิเทศ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุน
4. มีสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ตามมาตรฐานและประเด็นพิจารณาอยู่ในระดับคุณภาพยอดเยี่ยม จำนวน 3 แห่ง อยู่ในระดับดี 1 แห่ง และอยู่ในระดับผ่าน 1 แห่ง ส่วนการประเมินความพึงพอใจ พบว่า โดยรวมผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ในการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยใช้รูปแบบ ROIET'S Model ก่อนใช้ควรปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้เหมาะสม กับบริบทของแต่ละระดับสถานศึกษา

๒. ควรมีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยอย่างน้อย ๑ ปีการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการนำรูปแบบ ROIET'S Model ไปใช้ในการวิจัยและพัฒนา กับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย เป็นต้น

๒. ควรมีการขยายผลการใช้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งอื่นให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดร้อยเอ็ด

แผนงานที่ ๓ แผนงานการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
ทุกช่วงวัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้พื้นที่
เป็นฐาน จำนวน ๒ โครงการ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) คุณภาพการจัดการเทคโนโลยีระบบดิจิทัล เพื่อพัฒนาการศึกษาปฐมวัย บริเวณ
ชายแดนไทย เกาะแก่ง และจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(ภาษาอังกฤษ) Quality Project Digital Technology Management for develop early
childhood education in border provinces, Koh Kaeng and southern
border provinces Thailand.

ผู้ทำวิจัยและคณะ

นางสาวทัศนีย์ พิศาลรัตนคุณ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
นางสาวอรทัย ทองฤกษ์ฤทธิ ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา สนย.สป.
นายราเชน ปิ่นสกุล นักวิชาการศึกษานโยบายการ สำนักการลูกเสือฯ สป.
นายธนสาร รักชี นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักอำนวยการ สป.

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นายสุขุม มูลเมือง มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
นายสมโภชน์ นพคุณ นักวิชาการอิสระ

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ๒๕๖๖

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

การพัฒนาประเทศได้ก้าวหน้า รวดเร็ว ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ แต่ในบรรดาปัจจัย
ที่สำคัญเหล่านั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ปัจจัยทางด้าน “ทรัพยากรมนุษย์” (Human Resources)
เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ การที่จะพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้น
จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ปฐมวัยโดยเฉพาะในช่วง “ปฐมวัย” ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาทั้งปวง และ
เด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ แล้วก็จะสามารถเติบโตเป็นคนมีคุณภาพ ส่งผลดีต่อ
อนาคตของสังคมและประเทศชาติด้วย

การศึกษาระดับปฐมวัย กำหนดไว้เป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๓๕
และกำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในพุทธศักราช ๒๕๖๐ มีหลักการคือ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะรับการ
อบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับครูผู้สอน การพัฒนาและ
ให้การศึกษแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม
มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ

การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ ในปัจจุบันได้ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ และยังคงต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (วรรคสอง) รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนได้ตามความถนัด รวมถึงยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) และนโยบายรัฐบาล ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ ปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกันเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหาการรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของสถานศึกษา และด้านคุณลักษณะของเด็กปฐมวัย ส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีระบบดิจิทัลของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเทคโนโลยีระบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาการศึกษาปฐมวัยตามความต้องการของสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจและการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเชิงสำรวจกับประชากร ๕ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ผู้บริหารสถานศึกษา ๒) ครู/อาจารย์ในสถานศึกษา ๓) ผู้ปกครองนักเรียน ๔) กรรมการสถานศึกษา และ ๕) นักเรียนจากตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น ๕,๑๘๔ คน เป็นผู้บริหาร จำนวน ๑๐๙ คน ครูอาจารย์ จำนวน ๕๘๐ คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๒,๑๙๒ คน และนักเรียน จำนวน ๒,๓๐๓ คน การศึกษาครั้งนี้เน้นหาคำตอบว่าคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้ง ๕ กลุ่ม สามารถอธิบายคุณภาพการจัดการศึกษาในสามจังหวัดภาคใต้ได้อย่างมีนัยสำคัญเพียงใด รวมทั้งมุ่งหาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (LISREL) ระหว่างคุณลักษณะของประชากรแต่ละกลุ่มกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และรวมถึงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองระดับ (HLM) คือ ระดับนักเรียน และระดับสถานศึกษาว่า มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษาในสามจังหวัดภาคใต้ มีสภาพไม่แตกต่างกันมากนักกับภูมิภาคอื่น ๆ ผู้บริหารเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาส่วนมาก ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีประสบการณ์ในตำแหน่งเฉลี่ย ๒๕ ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในสามจังหวัดภาคใต้ สวัสดิการที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง แต่ขวัญกำลังใจด้านความปลอดภัยไม่ค่อยดีนัก ระดับการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง ถึงสูงมาก ในการวิเคราะห์ LISREL พบว่า อายุและการมี

ภูมิลาเนาอยู่ในท้องที่ ๓ จังหวัด มีอิทธิพลในทางบวกต่อสวัสดิการและสวัสดิภาพ ส่วนการนับถือศาสนาอิสลาม มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการบริหารจัดการ

ประชากรครู/อาจารย์ พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่สมรสแล้วและอยู่รวมกัน จำนวนที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ มีวุฒิปริญญาตรี สาขาด้านการศึกษา วิชาเอกสังคมศึกษา มีอายุเฉลี่ย ๔๑ ปี จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ ๑๗ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่เข้าร่วมกิจกรรมชั้นเรียนอยู่ในระดับสูงในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ LISREL พบว่า การเป็นข้าราชการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสวัสดิการที่ได้รับ

ประชากรผู้ปกครอง พบว่า มีคุณสมบัติโดยภาพรวม คือ เพศชายและเพศหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ ๗,๓๖๕ บาท มีอายุเฉลี่ย ๔๑ ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล อาชีพหลากหลายอาชีพ ร้อยละ ๗๖ นับถือศาสนาอิสลาม การเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง การเห็นความสำคัญของการศึกษาอยู่ในระดับสูงจากการวิเคราะห์ LIREL พบว่า องค์กรประกอบการมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับองค์ประกอบการเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา

ประชากรกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีระดับความรู้อยู่ระหว่างระดับมัธยมศึกษาถึงระดับปริญญาตรี ส่วนมากอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล อาชีพส่วนใหญ่เกษตรกร และข้าราชการ ร้อยละ ๗๐ นับถือศาสนาอิสลาม สัมพันธ์กับนักเรียนโดยส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครอง และบิดามารดาจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนครู ร้อยละ เป็นกรรมการมาแล้ว ๑-๓ ปี อายุเฉลี่ย ๔๗ ปี รายได้เฉลี่ย ๑๔,๒๑๕ บาท รายได้ต่อเดือนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ทำให้กรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ การเป็นครูและการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา

ประชากรกลุ่มนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ ๗๙ นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๔๓ ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ปกครองมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และร้อยละ ๘๒ มาเรียนที่โรงเรียน รายได้ผู้ปกครองเฉลี่ยเดือนละ ๖,๘๘๖ บาท ใช้เวลาเดินทางมาโรงเรียนเฉลี่ย ๑๖ นาที จำนวนชั่วโมงที่เรียนวิชาสามัญเฉลี่ยสัปดาห์ละ ๒๒ ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงที่เรียนศาสนาเฉลี่ยสัปดาห์ละ ๕ ชั่วโมง ผลการเรียนด้านผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยเท่า ๓.๗๐ อยู่ในระดับมาก และผลการเรียนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเฉลี่ย ๓.๕๐ อยู่ในระดับมาก ในการวิเคราะห์ LISREL พบว่า องค์กรประกอบการเรียนวิชาสามัญและวิชาศาสนามีผลในทางตรงและมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับองค์ประกอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลในทางอ้อมผ่านองค์ประกอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อองค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรม แต่ไม่มีผลทางตรงกับผลองค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเทคโนโลยีระบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาการศึกษาปฐมวัยตามความต้องการของสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑. ด้านมาตรฐานการดำเนินงานด้านเด็กปฐมวัย พบว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัยควรสร้างการรับรู้และเข้าใจที่ครอบคลุมรอบด้าน รวมถึงการนำมาตรฐานไปใช้อย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาปฐมวัย และพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกด้าน

๒. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู บางแห่งขาดวิสัยทัศน์ และขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในทุกด้าน บุคลากรเหล่านี้ยังขาดโอกาสในการพัฒนาฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน จึงควรมียุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดการหลักสูตรปฐมวัย รวมถึงกำหนดยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนเทคโนโลยีระบบดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

๓. ด้านสื่อการเรียนด้วยเทคโนโลยีระบบดิจิทัล ซึ่งการสนับสนุนการเรียนการสอนปฐมวัยยังมีความแตกต่างกันมาก โดยสถานศึกษาในพื้นที่ชายแดน และจังหวัดชายแดนภาคใต้บางแห่งได้รับการสนับสนุน ยังมีความเหลื่อมล้ำในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงควรมีการประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีระบบดิจิทัล ที่จัดการเรียนการสอนปฐมวัยเพื่อเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสม

๔. รัฐควรได้มีการศึกษารูปแบบหรือกลไกที่เหมาะสมในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนร่วมกันของ นักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมเพื่อให้โรงเรียนในพื้นที่ชายแดน และจังหวัดภาคใต้ได้มีรูปแบบหรือ กลไกที่เด็กปฐมวัยสามารถเรียนร่วมกันได้อย่างกลมกลืน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรม และ ในขณะเดียวกันก็ยังคงดำรงเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติไว้ได้ด้วย

๕. รัฐควรสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนระดับปฐมวัย เพื่อ ไม่ให้เกิดผลกระทบกับการจัดการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ และเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจของครู/อาจารย์บุคลากร ทางการศึกษา รวมทั้งผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหมด ซึ่งจะทำให้บุคลากรเหล่านี้สามารถเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะเป็ผลดีต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาในที่สุด

๖. ในพื้นที่ชายแดน และจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีมาตรการต่าง ๆ ที่หน่วยงานรัฐนำมาเป็นการ เพิ่มสวัสดิการและสวัสดิภาพให้ครู/อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้นอีก รวมทั้งผู้ปกครองหรือ เครือข่ายชุมชนที่มีความร่วมมือในการสนับสนุนอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีระบบดิจิทัล โดยมีการลดหย่อนภาษี สำหรับผู้บริจาคหรือสนับสนุนให้การเรียนการสอนในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเชิงพัฒนาเพื่หารูปแบบการเรียนร่วมกันของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ทางวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสำเร็จการเรียนกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ปฐมวัยด้วยเครื่องมือสื่อเทคโนโลยีระบบดิจิทัลว่า มีปัจจัยแทรกซ้อนอะไรบ้างจึงทำให้ความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นลบ ทั้ง ๆ ที่ตัวแปรทั้งสองโดยทฤษฎีแล้วควรจะมีสัมพันธ์ในทางบวกต่อกัน

๓. ควรมีการศึกษาหาฟังก์ชันที่สามารถอธิบายผลสำเร็จทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนและ จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า มีความแตกต่างกับฟังก์ชันผลสำเร็จที่พบในวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ในการเพิ่มอัตราผลการเรียนให้สูงขึ้นในอนาคต

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

การพัฒนาบูรณาการการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐

(ภาษาอังกฤษ)

The development Integrated educational management model for sustainable social development in the area of the Office of Education Region ๑๐.

ผู้ทำวิจัยและคณะ

นางสาวสุวิทนา พलगวัน นักวิชาการศึกษาคำานานุกรการพิเศษ

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย

-

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย

๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย

ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบและสร้างทักษะของบุคคลให้รู้จักดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยขัดเกลาให้คนเป็นพลเมืองที่ดี มีทักษะในการประกอบอาชีพ เคารพกฎหมาย รู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาติ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ อีกทั้งสามารถช่วยสร้างสรรค์และพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถปรับตัวเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงให้ความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นจากพระบรมราโชวาทในโอกาสที่ทรงพระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ไว้ว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคลสังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคม และบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด” (พระมหาสมณฤทธิ อธิจิตโต (ถาวร), ๒๕๖๕ : ๒) ในประเทศที่ประสบผลสำเร็จด้านการพัฒนา ทุกประเทศได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน

การศึกษาจะต้องพัฒนาคนให้เป็นคนเต็มคน ผู้มีชีวิตที่สมบูรณ์ ให้เป็นบุคคลที่พัฒนาแล้ว ทั้งด้านพฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมในการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ (รวมทั้งธรรมชาติ) หรือพฤติกรรมในการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือ เพื่อนมนุษย์ทั้งด้านจิตใจ และด้านปัญญา อย่างน้อยให้ได้คุณสมบัติเหล่านี้ในฉบับง่ายที่พูดได้สั้น ๆ ว่า ให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ขอยกเป็นข้อสรุปว่า จะต้องผลิตคนให้ได้คุณสมบัติทั้ง ๓ อย่าง คือ หนึ่ง เก่ง สอง ดี สาม มีความสุข ไม่ใช่จะเน้นเก่งอย่างเดียว เน้นเก่งไม่พอ ต้องดีด้วย แต่ดีก็ยังไม่พอ ต้องมีความสุขด้วยเวลานี้แม้แต่เก่งเราก็ยังไม่ได้ อย่าไปนึกว่าเราเก่งแล้ว เดิมนั้นเน้นที่เก่ง แต่ต่อมาเราบอกว่าไม่ถูก ต้องมีดีด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐

๒. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐

๓. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐ โดยดำเนินการเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐

ระยะที่ ๒ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐

ระยะที่ ๓ การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐

ประชากรใช้ในการวิจัย จำนวน ๕๗,๘๗๗ คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๒,๑๑๘ คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๓๐,๓๔๓ คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน ๒๕,๔๑๖ คน ในจังหวัดอุดรธานี หนองคาย เลย หนองบัวลำภู และบึงกาฬ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจปัญหา จำนวน ๔๐๐ คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๒๐ คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๓๔๒ คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน ๓๘ คน ในจังหวัดอุดรธานี หนองคาย เลย หนองบัวลำภู และบึงกาฬ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

ระยะที่ ๑ ศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐ ผลการวิจัยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) พบว่า สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการกำกับติดตาม และประเมินผล เพื่อนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาโดยมีการกำหนดกรอบทิศทางและเป้าหมายในการวัดประเมินผล และพัฒนาการจัดการศึกษา ตลอดจนนำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ช่องทางการกำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างหลากหลาย

ระยะที่ ๒ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและทีมวิจัยได้จัดทำคู่มือการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้รายละเอียดและแนะนำแนวทางแก่สถานศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ โดยเอกสารจะกล่าวถึง สิ่งที่น่านำไปใช้ต้องศึกษา วิธีการปฏิบัติ การจัดเตรียมข้อมูลต่าง ๆ รายละเอียดเหล่านี้ จะเป็นส่วนที่กล่าวเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่ระบุไว้มีความชัดเจนและสะดวกในการนำไปสู่การปฏิบัติจริง

ระยะที่ ๓ การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐ พบว่า

๑. กระบวนการจัดการศึกษา มีการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การจัดการสถานศึกษา การบูรณาการ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการประสานความร่วมมือให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ทั้งนี้ คำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างสูงสุด

๒. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล อย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิด กล้าแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีภาวะผู้นำ บูรณาการกับทุกกลุ่มสาระ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรงกับสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ โดยการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ กำหนดเนื้อหาสาระหลักสูตร กำหนดแนวทาง ระบุแนวทางการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน เนื้อหา จุดประสงค์ และสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร เสริมสร้างสมรรถนะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา สร้างภาวะผู้นำ วัฒนธรรม จริยธรรม และสังคม มีการกำหนดกรอบนโยบาย ทิศทางและเป้าหมายการวัดและประเมินผล การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และมีการรายงานผลการวัดและประเมินผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาให้หน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการทราบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับภาค และระดับจังหวัดในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐ โดยภาพรวม ส่วนใหญ่มีการบูรณาการในการจัดทำหลักสูตร การจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และส่งตัวแทนของบุคลากรในภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อช่วยดำเนินงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน องค์กรอย่างสม่ำเสมอ

๒. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน จึงก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ผูกพัน และตกลงใจร่วมกัน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการระดมความคิด ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ลดการต่อต้าน และก่อให้เกิดการยอมรับมากขึ้น มีการสื่อสารที่ดีสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้การตัดสินใจมีคุณภาพ และทำให้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรเปรียบเทียบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างในแต่ละจังหวัด จะทำให้เห็นถึงภาพรวมของการวิจัยอย่างครอบคลุม

๒. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน เพื่อผลักดันนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

๓. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาแบบบูรณาการของหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

แผนงานที่ ๔ แผนงานการยกระดับโครงสร้างเชิงนโยบายด้านการศึกษาและ ด้านบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างยั่งยืน จำนวน ๒ โครงการ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	การพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้
(ภาษาอังกฤษ)	Human Capital Development of Office of the Permanent Secretary for Education according to Model of Knowledge Management
ผู้ทำวิจัยและคณะ ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย	นางสาวณัฐชนันท์ จันทคุปต์ และคณะ รองศาสตราจารย์ กุลชลี จงเจริญ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นายศัจจร วัฒนะมงคล ศึกษาธิการภาค ๑ ลพบุรี ดร.พรอัญชลี พุกขามุคำ ข้าราชการบำนาญ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์	สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย	๒๕๖๔-๒๕๖๕
ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย	ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

ทุนมนุษย์เป็นที่รู้จักครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ โดย Leonard Nadler (ลีโอนาร์ด แน็ตเลอร์) ได้นำเสนอในการประชุม Miami Conference of the American Society of Training and Development : ASTD ในประเทศอเมริกา ทุนมนุษย์เกิดเป็นกระแสครั้งแรกของประเทศไทย เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ คำว่า “ทุนมนุษย์” แปลมาจากภาษาอังกฤษ คือ Human Capital แบบตรงตัว ได้ถูกนำมาใช้ในสองความหมาย ความหมายแรกมองมนุษย์ในฐานะเจ้าของแรงงาน ต่อมา Gary Becker (แกวรี เบ็คเกอร์) ได้ศึกษา ค้นคว้า และกำหนดขึ้นมาเป็นทฤษฎีที่เรียกว่าทฤษฎีทุนมนุษย์ โดยมุ่งเน้นการลงทุนไปที่ขีดความสามารถและทักษะในการทำงานของบุคลากรในองค์กร Theodore W. Schultz (ธีโอดอร์ ดับบลิว) นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลได้ให้ไว้ในปี ค.ศ. ๑๙๖๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ในบทความชื่อ Investment in Human Capital ในวารสาร American Economic Review๑ โดย Schultz ให้ความหมายคำว่า “ทุนมนุษย์” ในบทความของเขาว่า หมายถึง

ความสามารถหลาย ๆ อย่างที่อยู่ในตัวคน ทั้งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Innate) หรือเกิดจากการสะสมเรียนรู้ ฉะนั้นคำว่า “ทุนมนุษย์” ประกอบด้วย

๑. ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ประกอบด้วย ความรู้และความสามารถในการเรียนรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ทักษะ ประสบการณ์ที่คนสะสมไว้ รวมทั้งความรู้ที่อยู่ในตัวเราที่เรียกว่า Tacit Knowledge

๒. ทุนทางสังคม (Social Capital) ประกอบด้วย เครือข่ายความสัมพันธ์

๓. ทุนทางอารมณ์ (Emotional Capital) ประกอบด้วย คุณลักษณะต่าง ๆ เช่น การรับรู้ตนเอง (Self-Awareness) ความซื่อสัตย์ (integrity) และการมีความยืดหยุ่น (Resilience)

ปัจจุบันคำว่า “ทุนมนุษย์” เป็นคำที่ใช้กันอย่างกว้างขวางและมีคำจำกัดความที่ค่อนข้างหลากหลาย ทุนมนุษย์จะมีความหมายที่แสดงถึงศักยภาพที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและการสร้างผลผลิตของบุคคล หน่วยงาน และชาติ ทั้งนี้ เพราะการเพิ่มทุนมนุษย์นำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและการบริการที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้

๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้

๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้กับผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์

๔. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการพัฒนา คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวน ๓,๓๔๔ คน ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณจากสูตร Taro Yamane โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทน จำนวน ๑,๐๖๘ คน สถิติที่ใช้เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑-๓ ใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistic) เช่น ร้อยละ (Percentage) และการวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร Pearson's Product Moment Correlation และสถิติสรุปอ้างอิง (Inferential statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสรุปอ้างอิงไปยังประชากรที่ศึกษา เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และสัมภาษณ์รายบุคคล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพปัจจุบันการดำเนินการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้ ด้านการสร้างและจัดทาคความรู้ ด้านการแบ่งปันความรู้ ด้านการใช้องค์ความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดหมวดหมู่ความรู้/ระบบความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้ในด้านผลของทัศนคติของบุคลากรต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ (Personal Attitude) ด้านผล

คุณธรรมของบุคคลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ (Personal Merit) ด้านผลการเรียนรู้ขององค์กรต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ (Organizational learning) และด้านผลนวัตกรรมขององค์กรต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ (Organization Innovation) โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้กับผลการพัฒนาทุนมนุษย์เป็นไปในทิศทางบวก

๔. ข้อเสนอการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการจัดการความรู้ ประกอบด้วย ๑) ด้านการพัฒนาทุนมนุษย์ ได้แก่ จัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร ปรับ Mind Set ของบุคลากรเน้นทักษะด้านภาวะผู้นำ พัฒนาทุนทางปัญญา ทุนทางสังคม ทุนทางอารมณ์ พัฒนาทัศนคติ คุณธรรม จริยธรรม การเรียนรู้ในองค์กรและนวัตกรรมขององค์กร ๒) ด้านจัดการความรู้ มีคณะกรรมการจัดการความรู้ วางกลยุทธ์การจัดทำระบบการจัดการองค์ความรู้ กิจกรรมการแบ่งปันความรู้อย่างต่อเนื่อง และมีแผนการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ศึกษาถึงปัจจัยทัศนคติของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒. มีการศึกษาปัจจัยคุณธรรม จริยธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๓. มีการศึกษาการเรียนรู้ขององค์กรต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๔. มีการศึกษาปัจจัยนวัตกรรมขององค์กรที่ส่งผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันในระดับนานาชาติ
(ภาษาอังกฤษ)	Policies and strategies in teachers' human resource management enhancing the country's competitiveness at an international level
ผู้ทำวิจัยและคณะ ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย	นางสาวปิยาภา ศิริเวทิน นักวิชาการศึกษานโยบายพิเศษ นายณัทชัย ใจเย็น ศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระฉัตร สุปัญญา ข้าราชการบำนาญ อดีตอาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี
ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย	๒๕๖๔-๒๕๖๕
ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย	ธันวาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนอยู่เป็นระยะ เพื่อให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ดังปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country strategy) นโยบายและเป้าหมายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและยุทธศาสตร์ จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการหลายฉบับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙ ; สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐ ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐ ; สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในทางที่จะต้องปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของครู เพื่อให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา

ระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของครูจะได้ทำการศึกษารายละเอียดเพื่อปรับปรุงกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามาเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังพบว่า กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และข้อบังคับที่กำหนดไว้ เช่น หลักเกณฑ์ในระบบการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังไม่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพครู ผู้เรียน และการศึกษาอย่างแท้จริง ดังที่นายแพทย์ ธีรเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวในการเปิดงาน “จากพระราชกระแส...สู่การพัฒนาครูทั้งระบบ” เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ หอประชุมคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ (วุฒิชัย จันทร์ต๊ะ, ๒๕๖๐) จึงเห็นได้ว่า มีการปรับเปลี่ยน ปรับปรุง หรือกำหนดกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อบังคับขึ้นมาอยู่เนื่อง ๆ และปัจจุบัน ซึ่งได้ริเริ่มมีแนวคิดหรือแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ที่จะพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลทั้งระบบเกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของประเทศที่มีผลต่อการกำหนดและใช้นโยบายและยุทธศาสตร์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อน และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครูในประเทศไทยและประเทศเวียดนาม
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวในการกำหนดนโยบาย หลักคิดเพื่อการส่งเสริมนโยบายและยุทธศาสตร์ กลไกในการสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์ และความเป็นไปได้ในการปรับใช้กับประเทศไทย
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของแนวทางในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันในระดับนานาชาติ และออกแบบโมเดลนวัตกรรมกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครูเพื่อการทดลองใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบบริบทของประเทศไทยและประเทศเวียดนามที่ส่งผลกระทบต่อ การกำหนดและใช้นโยบายและยุทธศาสตร์ รวมถึงวิเคราะห์เปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อน วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ หลักคิดในการแก้ปัญหา ปัจจัยความสำเร็จและล้มเหลวในการกำหนดนโยบาย หลักคิดเพื่อการส่งเสริมนโยบายและยุทธศาสตร์ กลไกเพื่อการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย และยุทธศาสตร์ และความเป็นไปได้ในการปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อการสังเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับแนวทาง การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู

ขั้นตอนที่ ๒ จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับแนวทางในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันในระดับนานาชาติและออกแบบ โมเดลนวัตกรรมกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครูเพื่อการทดลองใช้

สำหรับการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คัดเลือกพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive method) สำหรับ การศึกษาข้อมูลในแหล่งข้อมูลและพื้นที่ที่มีความหลากหลายตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีการกระจายตัว สำหรับการสรุปอ้างอิงและตรงกับเป้าหมายของการศึกษาเปรียบเทียบใน ๒ พื้นที่ คือ พื้นที่ประเทศไทยและพื้นที่ ประเทศเวียดนาม ดังนี้

๑. การคัดเลือกพื้นที่ในการวิจัยใช้การคัดเลือกพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive method) ใน ๒ พื้นที่ คือ ๑) พื้นที่ประเทศไทย ประกอบด้วย หน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู ใน ๕ ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงภาคกลางและ กรุงเทพมหานคร และ ๒) พื้นที่ประเทศเวียดนาม ซึ่งมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้สังกัด Ministry of Education and Training of Vietnam (MOET) ตั้งอยู่ในกรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม ได้แก่ ๑) Teachers and Educational Managers Department ๒) Education and Training Division, Ba Dinh district ๓) Vietnam National Institute of Education Sciences ๔) Educational Policies and Strategies Department และ ๕) Hanoi Experimental School

๒. การคัดเลือกผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Participants) ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling method) และแบบลูกโซ่ (Snow ball sampling technique) รวมทั้งสิ้น ๖๘ คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ทั้งในประเทศไทยและประเทศเวียดนาม จำแนกเป็น ๓ กลุ่ม คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับบริหาร ระดับปฏิบัติ และระดับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู

๒.๑ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระดับปฐมภูมิผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ร่วมกันกับการสัมภาษณ์กลุ่มและสนทนากลุ่ม (Focus group interview and discussion) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระดับทุติยภูมิผ่านการศึกษเอกสาร (Documentary study)

๒.๒ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการศึกษานำเสนอเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับแนวทางในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันในระดับนานาชาติ ซึ่งจำแนกออกเป็นมิติต่าง ๆ ผ่านการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริบทประเทศไทยและประเทศเวียดนาม จุดแข็ง จุดอ่อน วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลว หลักคิดเพื่อการส่งเสริมนโยบายและยุทธศาสตร์ กลไกสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมถึงความเป็นไปได้ในการปรับใช้กับประเทศไทย และสังเคราะห์ผลตามบทเรียนของประเทศเวียดนาม สรุปได้ดังนี้

มิติโครงสร้างองค์กร

๑. ควรทบทวนเพื่อปรับโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์กรจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผ่านการกระจายอำนาจในรูปแบบประชาธิปไตยลงไปสู่สถานศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ ตลอดจนพัฒนาองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานภายในให้สอดคล้องกับภารกิจตามนโยบาย โดยใช้กลไกกฎหมาย กลไกการสื่อสาร กลไกด้านเทคโนโลยี ร่วมกันกับกลไกเครือข่ายความร่วมมือเป็นเครื่องมือเพื่อขจัดหรือลดผลกระทบเชิงลบของระบบราชการในลักษณะ “เทปสีแดง”

๒. ควรรวบรวมหน่วยงานที่ปฏิบัติงานวิจัยด้านมาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู ด้านระบบการผลิต ด้านระบบการจัดการศึกษา และด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับให้เป็นหน่วยศึกษาวิจัยเพียงหนึ่งเดียวที่มีเอกภาพ โดยมีแคมปัสที่ปฏิบัติงานด้านวิจัยแต่ละพื้นที่ในส่วนภูมิภาค ป้อนผลการวิจัยให้กับหน่วยงานในส่วนกลาง

๓. ควรจัดตั้ง ปรับปรุง หรือพัฒนา สถาบันกลางเครือข่ายข้อมูลในลักษณะ “สถาบันสารสนเทศด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู” (Information access institute for Teachers human resource management) เพื่อใช้เป็นช่องทางในการสร้างการรับรู้ ใช้นำเข้า แลกเปลี่ยนและรับทราบข้อมูลความต้องการ ปัญหา เพื่อการตัดสินใจร่วมกันอย่างถูกต้องและแม่นยำระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

มติกฎหมาย ควรปรับปรุงกรอบกฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์ของประเทศ ข้อกำหนด กฎ ระเบียบ รวมถึงไปถึงหลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครูด้วยการใช้ผลการวิจัยเป็นฐาน และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของครู และให้การสนับสนุนการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องเป็นอันดับแรก โดยต้องเริ่มตั้งแต่การผลิตครูและสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านกลไกการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

มิติผู้นำ ควรส่งเสริมกลไกด้านความเป็นผู้นำ (Leadership) ทุกชั้นตอนและทุกระดับในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะผู้นำตั้งแต่แรกเริ่ม

มิติความร่วมมือภายในและภายนอก ควรยกเครื่องนโยบายการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู เชื่อมโยงระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยผ่านสถาบันกลางเครือข่าย ข้อมูลในลักษณะ “สถาบันสารสนเทศด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู” (Information access institute for teachers human resource management) และผ่านกลไกคู่สัญญา (Partnership) ระหว่างเครือข่ายด้านความร่วมมือในลักษณะสะพานเชื่อมโยงใกล้ชิด (Bridging) ตั้งแต่หน่วยที่กำหนดนโยบาย หน่วยปฏิบัติ และเครือข่ายอื่น ๆ

มิติการนำนโยบายไปปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของครู ผ่านวิธีดำเนินการที่จริงจัง ด้วยช่องทางที่แตกต่าง และกลไกที่หลากหลาย

มิติการวิจัย ควรส่งเสริมกลไกด้านการวิจัยในการกำหนดนโยบายทุก ๆ นโยบายที่กำหนดให้ผู้ปฏิบัตินำไปใช้ โดยใช้ผลการวิจัยเป็นฐานอย่างชัดเจน และกำหนดระยะเวลาในการทดลองนำร่องการนำนโยบายไปใช้ประมาณ ๒-๕ ปี เป็นอย่างต่ำ ก่อนการประกาศใช้

มิติเทคโนโลยี ควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาช่วยในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครูทั้งในส่วนกลางและในระดับท้องถิ่น

มิติการสื่อสาร ควรเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร ความรักชาติ (Patriotism) และความเสียสละที่มีต่อส่วนรวมด้วยการสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน รวมถึงสร้างช่องทางและพัฒนาระบบการแบ่งปันข้อมูลให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับผ่านกลไกการสื่อสารและกลไกกฎหมาย

มิติงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการบริหารจัดการด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู โดยเฉพาะงบประมาณเพื่อการลงทุนในการสร้างกลไกการบริหารจัดการด้านการเงิน การพัสดุ และงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอนให้กับสถานศึกษา

ส่วนที่ ๒ โมเดลนวัตกรรมกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู

รูปแบบที่ ๑ โมเดลการผลิต การสรรหา การพัฒนาในระบบปิดที่แบ่งเป็น ๓ ระยะในการเปลี่ยนผ่านระบบการผลิตครูใน ๓ ระยะ

ระยะสั้น (Short-term plan) โดยใช้นักเรียนทุนปัจจุบันที่มีอยู่ (Traditional Model) ซึ่งเป็นผู้ผ่านการจัดการศึกษาในลักษณะที่ใช้ปัญหาเป็นตัวตั้ง (Problem based Learning : PBL) หรือใช้โครงการเป็นตัวตั้ง (Project based learning : PRBL) ในระยะเวลา ๔-๕ ปี ร่วมกับการปลูกฝังวิธีการเรียนรู้ในทักษะการพัฒนาตนเองระยะยาว (Long term self-development) ทักษะในการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง (Life-long learning)

ระยะกลาง (Mid-term plan) โดยใช้นักเรียนทุนครูที่ได้รับทุนตั้งแต่ระดับมัธยม (Futuristic model) ผ่านการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระยะ ๖ ปี ต่อเนื่องในระดับปริญญาตรี ระยะ ๓ ปี หรือ ๔ ปี ในลักษณะที่ใช้ปัญหาเป็นตัวตั้ง (Problem based learning : PBL) หรือใช้โครงการเป็นตัวตั้ง (Project based learning : PRBL)

ระยะยาว (Long-term plan) โดยใช้เงินลงทุนอาชีวศฤที่ได้รับทุนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (Ideal model) ผ่านการจัดการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานสำคัญในระดับประถมศึกษาเป็นเวลา ๖ ปี ต่อเนื่องในระดับมัธยมศึกษา ในระยะ ๓ ปี ถึง ๖ ปี

รูปแบบที่ ๒ โมเดลการประเมินความก้าวหน้าและวิทยฐานะของครู กำหนดเป้าหมายสำคัญคือ ครูทุกคนสามารถเข้าถึงการประเมินเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษด้วยช่องทางที่แตกต่างหลากหลายผ่านโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้หรือจัดการเรียนการสอนที่ผ่านการนำไปใช้จริงในสถานศึกษาจริง (Project implementation) หรือโครงการ SIM i-Lab (Solution Lab) ซึ่งอักษร ‘SIM’ มาจากการให้คำจำกัดความของโครงการที่ต้องผ่านการออกแบบ ทดลอง และทดสอบต้นแบบการแก้ปัญหา (Solution)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑. ควรใช้มาตรการเพื่อขจัดหรืออย่างน้อยลดผลกระทบด้านลบของระบบราชการในลักษณะ “เทปสีแดง” เพื่อจะให้หน่วยงานของรัฐสามารถเพิ่มมูลค่าในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ

๒. ควรส่งเสริมจุดแข็งที่มี ได้แก่ อนาคตเชิงแข่งขันด้านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย มากกว่าให้เป็นจุดอ่อนหรืออุปสรรคในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครูและระบบการศึกษาของประเทศ ซึ่งอาจเป็นฐานสำคัญของแนวโน้มเชิงบวกของประเทศไทยในการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นสากลทัดเทียมนานาชาติประเทศชั้นนำ

๓. ควรตระหนักในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยจัดลำดับความสำคัญในการสร้าง ส่งเสริม และสนับสนุนทรัพยากรครูคุณภาพเป็นอันดับแรก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ผ่านการกำหนดนโยบายด้านการผลิต การพัฒนา และการธำรงรักษา

๔. ควรทบทวนอำนาจ บทบาท หน้าที่ และพัฒนาองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรในส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของครู โดยปรับทั้งบทบาท อำนาจหน้าที่ และคุณสมบัติของบุคลากรภายในให้สอดคล้องกับภารกิจ เพื่อส่งเสริมสิ่งที่เป็นจุดแข็งที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕. ควรรวบรวมหน่วยงานส่วนกลางที่ปฏิบัติงานหรือปฏิบัติการวิจัยด้านมาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการจัดการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของครู ด้านระบบการผลิต ด้านระบบการจัดการศึกษา และด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับให้เป็นหน่วยเดียวกัน

๖. ควรปรับปรุงแนวปฏิบัติใหม่ในการสรรหาผู้นำทางการศึกษา เพื่อสรรหาได้ผู้ที่มีความพร้อมด้วยคุณวุฒิ ทัศนคติ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์เชิงอนาคต มีความเป็นผู้นำ มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ และสามารถเป็นต้นแบบสำคัญในการปฏิบัติงาน (Role model)

๗. ควรส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายในด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครูด้วยกลไกการนำนโยบายไปปฏิบัติที่หลากหลายและบูรณาการร่วมกัน เน้นการเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันแลกเปลี่ยนข้อมูลและสร้างความเข้าใจระหว่งกันของหน่วยงานในพื้นที่และในส่วนกลางก่อนนำนโยบายไปปฏิบัติ

๘. ควรกำหนดนโยบายที่เริ่มต้นที่การผลิตครูที่มีคุณภาพ โดยปูพื้นฐานทุกด้านที่สำคัญตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การผลิตที่มีคุณภาพ จะส่งผลให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้ลดภาระในกระบวนการสรรหา กระบวนการพัฒนา และกระบวนการดำเนินงาน

๙. ควรพัฒนาและให้การสนับสนุนหน่วยงานการศึกษาที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้การติดตามการดำเนินงานตามนโยบาย หรือ Tracking ใน ๓ ขั้นตอน คือ ๑) ขั้นตอนการวางแผน การส่งผ่านนโยบาย และการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบประสิทธิภาพ (Performance monitoring) ๒) ขั้นตอนการแก้ปัญหา (Progress assessing) โดยการลงพื้นที่เพื่อระบุปัญหาจากการส่งผ่านนโยบาย และ ๓) ประเมินความคืบหน้า (Progress assessing) ด้วยกลไกการวิจัย โดยติดตามและจัดทำรายงานความคืบหน้าให้รัฐบาลอย่างสม่ำเสมอ ตามกลไกกระจายอำนาจในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของครูลงสู่ท้องถิ่นให้มากที่สุด

๑๐. ควรปรับบทบาทใหม่ (Rebranding) หน่วยงานการศึกษาที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนภาพความใกล้ชิด ความเป็นพี่เลี้ยง และความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อทำหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดในลักษณะสะพานเชื่อมโยง หรือ Bridging ระหว่างหน่วยที่เป็นผู้กำหนดนโยบายกับหน่วยปฏิบัติ และเครือข่ายอื่น ๆ ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนทั้งบทบาท อำนาจหน้าที่ รวมถึงคุณลักษณะของบุคลากรภายในให้สอดคล้องกับภารกิจ

๑๑. ควรสร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือ เครือข่ายการวิจัย เครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ หรือเครือข่ายสถาบันต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยผ่านสถาบันกลางด้านเครือข่ายในลักษณะ “สถาบันสารสนเทศด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู (Information access institute for teachers human resource management) ทำหน้าที่เป็นแหล่งผลิต บริการ และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของครู

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาวิจัยต่อยอด โดยนำผลการวิจัยไปทดลองใช้และประเมินผลการใช้ และการศึกษาวิจัยต่อยอดอื่น ๆ ในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวทาง ปัจจัย หรือกลไกต่าง ๆ ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น กลไกเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการประยุกต์ใช้วิธีปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศ หรือกลไกการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง เป็นรูปธรรม กลไกกฎหมายสำหรับการประเมิน ทบทวนบทบาทและผลการดำเนินงานขององค์กรกลางด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของครู รวมถึงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวชี้วัดทักษะที่จำเป็น เพื่อการพัฒนาครู และตัวชี้วัดสำหรับใช้ในการประเมินผู้เรียนเชิงคุณภาพ รวมถึงกระบวนการผลิต การสรรหา และการพัฒนาครูแนวใหม่อื่น ๆ

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลในต่างประเทศเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลจากบริบทจริงของประเทศเวียดนาม แต่เนื่องจากมีระยะเวลาการประสานงานและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำกัด ประกอบกับการประสานงานระหว่างประเทศผ่านทางโทรศัพท์ ทำให้การประสานงานไม่สะดวกมากนักสำหรับการคัดเลือกพื้นที่และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนั้น จำนวนของแหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงมีอยู่จำกัดเช่นกัน ซึ่งเป็นข้อจำกัดเกี่ยวกับการกระจายพื้นที่ของแหล่งข้อมูลและจำนวนของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้อย่างชัดเจน จึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการประสานงานเพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีคุณสมบัติที่ตรงตามหลักเกณฑ์และครอบคลุมความกระจายความต่างของแหล่ง

ข้อมูลให้ใกล้เคียงตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งประเทศไทยและประเทศเวียดนามที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด อีกประการหนึ่งคือ การนำเสนอผลการวิจัย ไม่อาจจะบรรยายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง ๒ ประเทศให้ชัดเจนได้มากนัก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (งบสนับสนุน หมวดงบประมาณอุดหนุน เงินอุดหนุนทั่วไป) จำนวน ๑ โครงการ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) การประเมินโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้
(ภาษาอังกฤษ) -

ผู้ทำวิจัยและคณะ	นายธนาวุฒิ ตรงนิตย์	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัย ติดตาม และประเมินผลการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
	นายอนุพงศ์ บุสทิพย์	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
	นางสาวอิตีซิม อีแอ	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
	นางสาวณัชชามานัญญา โกมนตรี	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
	นางสาวทฤตมณ เหล่าชัย	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
	นางสาวชูไฮลา บินเยาะ	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย	ผศ.ดร.เกสรี ลัดเลีย	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น
	ผศ.ดร.รุ่งลาวัลย์ จันทรัตน์	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
	ผศ.ดร.มะนะพียะ เมมาตี	รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนานักศึกษา สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
	ผศ.ดร.มุฮัมหมัด อูมูดี	รองผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายและแผน วิจัย และ ประกันคุณภาพ สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา
	ผศ.ดร.จิรัชยา เจียวัก	อาจารย์ประจำวิชา คณะมนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์
	ดร. สวัสดิ์ ไหลภรณ์	อาจารย์ประจำวิชา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์
	ดร.ธันยาพร ตุดเกื้อ	อาจารย์ประจำวิชา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาลัยเขตปัตตานี

หน่วยงานเจ้าของงานวิจัยหรือเจ้าของลิขสิทธิ์

กลุ่มวิจัย ติดตาม และประเมินผลการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ศูนย์ขับเคลื่อนการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดปัตตานี
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการวิจัย ๒๕๖๔-๒๕๖๕

ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่งานวิจัย ตุลาคม ๒๕๖๕

บทคัดย่อ (Abstract)

ความเป็นมาของการวิจัย

การจัดการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ (มาตรา ๒๒) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นทั้งด้านความรู้ ปุถุผังด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน และความประพฤติตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้ดำเนินการเกี่ยวกับความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างปกติสุข โดยสถานศึกษาเป็นหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาวางรากฐานความคิดความประพฤติของเยาวชนปลูกฝังคุณธรรมให้เป็นพลเมืองของชาติ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย มีความต้องการความสนใจ ความถนัดและมีความประพฤติที่ดี เป็นที่ต้องการของสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม, ๒๕๖๒)

โดยจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ มีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นแตกต่างจากจังหวัดอื่น และมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบในการกำหนดให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอนาทวี อำเภอบันนังสวย อำเภอเทพา) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และเพื่อดำเนินการจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ จึงได้ประกาศให้ใช้ชื่อการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้”

ศูนย์ขับเคลื่อนการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ชื่อเดิม ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้) ซึ่งมีบทบาทและภารกิจในการดำเนินการในภาพรวมเกี่ยวกับการประสาน ส่งเสริม สร้างการรับรู้ ติดตาม และรายงานการดำเนินงานภายใต้โครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้
๒. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluation Research) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) (CIPP Model) ซึ่งแบ่งการประเมินผลออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ประเมินบริบท (Context

Evaluation) ประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งมีประเด็นในการประเมิน ดังนี้

๑. การประเมินผลด้านสภาพแวดล้อมหรือบริบทของโครงการ (Context Evaluation) เป็นการพิจารณาหลักการความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

๒. การประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความพึงพอใจของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

๓. การประเมินผลด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อไป มีประสิทธิภาพมากขึ้น

รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการรับรู้และทัศนคติต่อโครงการในบริบทที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้ให้บริการและกลุ่มผู้รับบริการ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนผ่านของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น เพื่อความสมบูรณ์ขององค์ความรู้ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ จึงต้องอาศัยแนวทางในการวิเคราะห์ปัจจัยที่สะท้อนมาตรการและปฏิบัติตามนโยบายอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยการวิจัยทั้งในมิติของเนื้อหาเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งสามารถนำไปสู่การตกผลึกองค์ความรู้ที่ครอบคลุมตามบริบทและวัตถุประสงค์อย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ด้านบริบท (Context Evaluation) ในภาพรวมความสอดคล้องของหลักสูตร พบว่า ๑) ด้านความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านกีฬา ได้แก่ กีฬาสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ปลูกฝังทัศนคติที่ดี ความมีระเบียบวินัย ลดโอกาสเสี่ยงจากปัญหาทางสังคม สร้างโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมความสามารถด้านกีฬา ๒) ด้านความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการในพื้นที่ ได้แก่ สร้างโอกาสทางการศึกษา การนำเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาของภาครัฐ ส่งเสริมความเสมอภาคและเท่าเทียมทางการศึกษา ส่งเสริมความสำคัญของผู้เรียน และลดความแตกต่างทางวัฒนธรรม ศาสนา และเชื้อชาติ ๓) ด้านความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ได้แก่ สอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ และการจัดการศึกษาแบบควบคู่ (กีฬาควบคู่วิชาสามัญ) ๔) ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ได้แก่ สร้างโอกาสทางการศึกษาด้วยความสามารถด้านกีฬา การพัฒนาความสามารถสู่การประกอบอาชีพ และเสริมสร้างทัศนคติแก่ผู้เรียน และ ๕) ด้านความเหมาะสมกับการอยู่ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข ได้แก่ สร้างความรักความสามัคคีของผู้เรียน และลดความขัดแย้งทางความคิด

๒. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ในภาพรวมความพร้อมและความเหมาะสม พบว่า ๑) ด้านคุณสมบัติของบุคลากร (ครูผู้สอน ผู้ฝึกสอนกีฬา นักวิทยาศาสตร์กีฬา นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ ครูหอพัก) ได้แก่ การกำหนดคุณสมบัติและสมรรถนะเฉพาะ และกระบวนการสอบคัดเลือกหรือสรรหา ๒) ด้านความพร้อมด้านงบประมาณและกายภาพ (อาคาร สถานที่ฝึกซ้อมกีฬา ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์) ได้แก่ หน่วยงานหลักในการบริหารโครงการ การสนับสนุนงบประมาณ อาคารสถานที่ในการเรียนการฝึกซ้อม และความปลอดภัย และการขยายผลหลักสูตร

๓. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ในภาพรวมระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรสนับสนุน นักเรียนและนักศึกษา พบว่า ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๕ ด้านหลักสูตรและเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ด้านการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ และด้านความพร้อมอาคาร สถานที่ฝึกซ้อมกีฬา/วัสดุอุปกรณ์/งบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

๔. ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ในภาพรวมระดับความคิดเห็นของนักเรียนและนักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนและบุคลากรสนับสนุน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนและบุคลากรสนับสนุน มีมุมมองด้านผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษา ด้านการนำความรู้ ความสามารถไปใช้ในการประกอบอาชีพ ด้านการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนและภาครัฐ ด้านการสร้างความปลอดภัยและเท่าเทียม และด้านการสร้างยุวชนต้นแบบที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และพัฒนาเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นยุวชนต้นแบบที่มีคุณภาพ นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสันติสุขสืบไป

๒. ภาครัฐควรสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างทั่วถึง และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นเห็นว่า ควรพัฒนาระบบและกระบวนการเบิกจ่ายทุนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

๒. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นเห็นว่า ควรบูรณาการกระบวนการดูแล ติดตาม และส่งต่อผู้เรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

๓. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นเห็นว่า ควรมุ่งเน้นทักษะวิชาการให้ครอบคลุมทักษะด้านกีฬาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาที่หลากหลายในระดับอุดมศึกษา

๔. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรสนับสนุน มีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับสัดส่วนของผู้เรียนในโครงการ โดยเฉพาะตำแหน่งผู้ฝึกสอนกีฬาและนักวิทยาศาสตร์การกีฬาให้เป็นไปตามมาตรฐานการกีฬา และส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพเฉพาะด้าน

๕. นักเรียนและนักศึกษา มีความคิดเห็นถึงความพร้อมของแหล่งการเรียนรู้ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต รวมทั้งเอกสารและคู่มือต่าง ๆ ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับความพร้อมด้านอื่น ๆ ในการประเมินด้านความพร้อมและความเหมาะสมของกระบวนการ (Process Evaluation) เพราะฉะนั้น จึงเห็นควรส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาความพร้อมด้านการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน รวมถึงด้านความพร้อมอาคาร สถานที่ฝึกซ้อมกีฬา ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณให้เพียงพอ

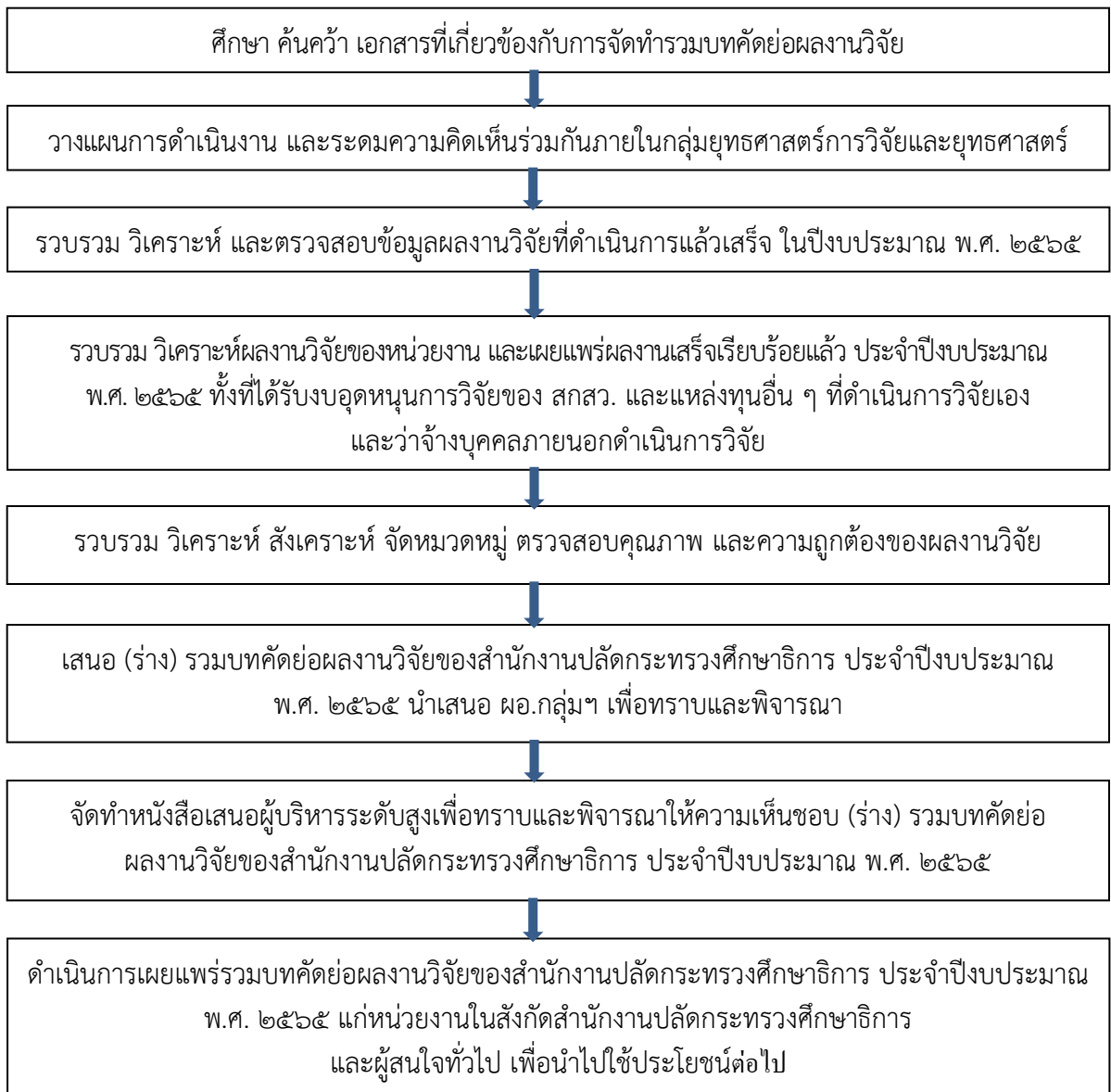
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

๑. ศึกษาประเด็นการนำความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ทักษะด้านกีฬา และทักษะชีวิตไปใช้ในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
๒. ศึกษาผลกระทบที่เปลี่ยนแปลงของโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ ในประเด็นความร่วมมือ ความเข้าใจ ความคาดหวัง และทัศนคติของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในการได้รับบริการจากหน่วยงานของรัฐ

บทที่ 4 วิธีดำเนินการ

การจัดทำรายงานฉบับนี้ บทคัดย่องานวิจัย จึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากขั้นตอนหนึ่ง เพราะจะเป็นการนำผลการวิจัยที่ได้ไปถ่ายทอดหรือเผยแพร่ผลงานของการศึกษาวิจัยทำให้บุคคลอื่นได้ทราบ เข้าใจ และนำผลการวิจัยที่ได้ไปศึกษาและประยุกต์ใช้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน และวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ขั้นตอนการดำเนินการ ตามแผนผังการดำเนินงาน (Flow Chart) ดังนี้

๒. วิธีดำเนินการ

การจัดทำรายงานฉบับนี้ ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำรายงานรวมบทคัดย่อ ผลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา เพื่อนำเสนอรวมบทคัดย่อ งานวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จและเผยแพร่ผลงานเรียบร้อยแล้ว ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) นำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีคุณค่าทางวิชาการและมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๒) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างนักวิจัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ๓) มุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายใน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้บริหารและนักการศึกษาประหยัดเวลาในการอ่านและติดตามค้นคว้ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สามารถทำความเข้าใจกระบวนการวิจัย ข้อมูลและข้อค้นพบ รวมทั้งสามารถอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยได้โดยง่าย และ ประการสำคัญผลงานวิจัยเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภารกิจของสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับเงินอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทว.) ซึ่งมีการจำแนกผลงานวิจัยออกเป็น ๔ แผนงาน ๑๖ โครงการ และ โครงการที่ใช้งบอุดหนุน ดังนี้

แผนงานที่ ๑ แผนงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน ๙ โครงการ

แผนงานที่ ๒ แผนงานการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเพื่อการแข่งขันและมีงานทำ จำนวน ๓ โครงการ

แผนงานที่ ๓ แผนงานการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุนช่วงวัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน จำนวน ๒ โครงการ

แผนงานที่ ๔ แผนงานการยกระดับโครงสร้างสร้างเชิงนโยบายด้านการศึกษาด้านบุคคลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน ๒ โครงการ

และงบอุดหนุน แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โครงการ การประเมินโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๑ โครงการ

ผลงานวิจัยที่ได้นำมาจัดทำในครั้งนี้ จะมีการรวบรวมโครงการวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จและเผยแพร่ ผลงานเรียบร้อยแล้ว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่ ตรวจสอบ คุณภาพ ความถูกต้องของผลงานวิจัย เพื่อมาสร้างฐานข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเผยแพร่ต่อสาธารณชน รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้กำลังใจกับนักวิจัย ตลอดจนส่งเสริมผลงานวิจัยที่เป็น ประโยชน์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย

บทที่ ๕

สรุปผลการดำเนินงาน/เงื่อนไขความสำเร็จ

๑. สรุปผลการดำเนินการ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอรวมบทคัดย่อผลงานวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จและเผยแพร่ผลงานเรียบร้อยแล้ว ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีคุณค่าทางวิชาการและมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๒) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ๓) มุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิจัยและบุคลากรของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ สำหรับวิธีดำเนินการ ได้แก่ ๑) ตรวจสอบข้อมูลงานวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ๒) งานวิจัยของบุคลากรหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เช่น วิทยานิพนธ์ ทูของ สป. หรือได้ทุนวิจัยจากแหล่งทุนอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ๓) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่ ตรวจสอบคุณภาพความถูกต้อง และ ๔) สรุปภาพรวมบทคัดย่อผลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งจัดทำรูปเล่มฉบับสมบูรณ์ และนำเสนอผู้บริหารระดับสูงเห็นชอบต่อไป

ทั้งนี้ บทคัดย่อ (Abstract) เป็นงานขั้นตอนสุดท้ายของการทำงานวิจัยที่เป็นเอกสารหรือสรุปย่อ เรื่องราวที่ทำวิทยานิพนธ์หรือผู้วิจัยได้เรียบเรียงขึ้น ซึ่งเป็นการนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย โดยผ่านการเรียบเรียงอย่างมีระบบ ระเบียบ แบบแผน เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบว่าผู้วิจัยทำการวิจัยในประเด็นปัญหาการวิจัยอะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีระเบียบวิธีการทำวิจัยอย่างไร รวมทั้งได้ผลการศึกษาค้นคว้า ข้อค้นพบความจริง ความรู้ใหม่ เรื่องใดบ้าง เป็นไปตามสมมุติฐานหรือไม่ มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างไร ในการจัดทำการคัดย่องานวิจัย จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ทราบ เข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนั้น ๆ อย่างคร่าว ๆ เพื่อจะได้ตัดสินใจใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยและการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยกับการศึกษาค้นคว้าหรือการปฏิบัติงานต่อไป

๒. การนำไปใช้ประโยชน์

๒.๑ การเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยมุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๒.๒ การช่วยให้ผู้บริหารและนักการศึกษาประหยัดเวลาในการอ่านและติดตาม ค้นคว้ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

๒.๓ สามารถทำความเข้าใจกระบวนการวิจัย ข้อมูล และข้อค้นพบ

๒.๔ สามารถอ้างอิงผลการศึกษาค้นคว้าได้โดยง่าย

๒.๕ การใช้เป็นเอกสารในการประชุมทางวิชาการงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๓. เจ็อนไขความสำเร็จ

๓.๑ สำนักรงานปลัดกระทรวงศึษาธิการต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัฒของนักวิจัยที่ต้งมีความมุงมั่นในการพัฒนาผลงานวิจัยให้ได้มาตรฐานอย่างแท้จริง

๓.๒ สร้างสรรค้งานวิชาการ และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และเกิดการจัดการองค้ความรู้หรือ Knowledge Management ในสำนักรงานปลัดกระทรวงศึษาธิการอย่างเป็นระบบ

๓.๓ การนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึษาของสำนักรงานปลัดกระทรวงศึษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีคุณค่าทางวิชาการและมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาคุณภาพการศึษา

๓.๔ สร้างเครือขายความร่วมมือด้านการศึษาระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๕ ต้งมีระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานและสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน

๓.๖ สำนักรงานปลัดกระทรวงศึษาธิการ มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานด้านการวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

๓.๗ มีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

จิราภา วิทยาภิรักษ์, รศ.ดร. ภาควิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
บทความปริทัศน์ **เขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษอย่างไรให้ถูกวิธี** (วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ ๑๕
ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๙)

จำเริญ จิตรหลัก, ดร. การเขียนบทคัดย่อ <http://www.sahavicha.com/?name=knowledge&file=readknowledge&id=๑๖๖๘>.

ประสาธ โปธิ์นัมแดง, ผศ.ดร. (เอกสารประกอบการอบรม). **หลักการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ**, ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.
เลขานุการจัดการความรู้, **องค์ความรู้ เทคนิคการเขียนบทคัดย่องานวิจัยที่ดี**. eng.kbu.ac.th/home>pdf>KM_Abstract_๒๕๕๘ PDF

ณัฐกาญจน์ หงส์ศรีพันธ์. รศ.ดร. **รับทำวิทยานิพนธ์และบริการงานวิจัย** by shinchangcemprint.
๑๐ October ๒๐๑๔.

สุภาพร ทินประภา, ผศ. (บทเผยแพร่สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต), **หลักการเขียนบทคัดย่อ**, ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕.
สืบค้นจาก <http://๒๐๖๓.๑๕๘.๙๘.๒๕/new-mba/document/abstract.pdf>

สุพัฒน์ สุขมลสันต์, ๒๕๕๗. เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง **การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ**
(บทคัดย่อ) ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ๒๕๕๘. การเขียนบทคัดย่องานวิจัย. เชียงใหม่ :
โรงพิมพ์ช้างเผือก. วันที่ ๑๕ และ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗.

สมภพ สุทัศน์วิริยะ, **หลักการเขียนบทคัดย่อ (Abstract)**.<https://hpc๘.anamai.moph.go.th>download>
๒ กรกฎาคม ๒๐๒๓.

ที่ปรึกษา/คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

นายอรรถพล สังขวาสี	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นายพิเชฐ โปธิ์ภักดี	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นายโกเมศ กลั่นสมจิตต์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

รวบรวมงานวิจัย/คัดเลือกงานวิจัย/บรรณาธิการ

นางสาวอรทัย ทองฤกษ์ฤทธิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา
นางสาวเสาวนีย์ ใจอารีย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นางเบญจมาศ ฉลาดการณ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นางสาวอัจฉรา บัวสุวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นางศรุดา จันทร์งาม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวภิตติยา พงษ์พานิช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นายชรินทร์ จันทร์ดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นายสุเชน เลิศวีระสวัสดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นางสาวอาทิตยา สวาศรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

สรุป/จัดทำรูปเล่ม

นางสาวอัจฉรา บัวสุวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นายสุเชน เลิศวีระสวัสดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

<https://shorturl.asia/CAqEV>